ԺԱ. ՏԱՐԻ 3246 (Ն. Տ.) 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1894 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1894 15 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԱԽԸՐ 1312 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ ... 150
» » Վեցամսեայ » » ... 75
» » Եռամսեայ » » ... 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք ... 56
» » Վեցամսեայ » ... 28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր ցուցակ. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց թղթատարի ծախքն միաժամանակ Ղրուշ 50

Խմբագրութեան ղրկուած [illegible] չեն դարձուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՏԱԼ ԵՒ ՏԱԼ ԳԻՏՆԱԼ

Այս խորագրին տակ Ժիւլ Սիմոն հետեւեալ գեղեցիկ յօդուածն հրատարակած է Ֆիկառօի վերջին թիւերէն մէկուն մէջ.

Ամեն ժամանակ շատ տուած են, մանաւանդ ի Ֆրանսա։ Ողորմածութիւնը կրօնքին կէտէն ուժեղ է։ Մինչեւ հիմայ, առատաձեռնութեամբ կուտային, բայց ո՛չ գիտնականօրէն։ Տալու գիտութիւնը բոլորովին նոր է։ Այս վերջին ձեւին ծաւալումը մարդասէր մամուլին կը պարտինք։ Ողորմածութիւնն ալ հիմակ իր մամուլն ունի։ Ֆիկառօն ասոր ապացոյցը տուաւ Ռուի գիւտին առթիւ, քանի մը շաբթուան մէջ 500,000 ֆրանք հանգանակելով։ Պետութիւնն ալ իր օժանդակութիւնը նուիրեց Բասդէօռեան հաստատութեան։ Ֆիկառօի ընթերցողներուն և Գ. Ռուի հանճարին շնորհիւ, ամեն տարի յիսուն հազար տղաքներ պիտի խլուին մահուան ճիրաններէն։

Եթէ մարդասիրութիւնն այսուհետեւ իր մամուլն ունի, մարդասէր մամուլն ալ իր բիբօրդըրները պիտի ունենա՞յ քաղաքական մամուլին պէս։

* * *

Օրագրող մը, զոր կը ճանչնամ, անցեալ օր այցելութեան կերթայ իր բարեկամներէն մէկուն որ գիտէր թէ շատ հարուստ է և զոր վաղուց չէր տեսած։ Երթալուն նպատակն էր, եթէ կուզէք որ ըսեմ, խնդրել որ մանկանց փրկութեան գործին համար իր նպաստը կրկնապատկէ. երրորդ յարկը կը հանեն զինքը։ առաջին երկուքը վարձուած էին. առաջին անակնկալ. դուռը կը զարնէ. աղախին մը կուգայ բանալ։ Ո՞ւր է սպասաւորները։ — «Պ...ի տունը չէ՞ այս» — «Այո՛, պարոն, կրնաք մտնել. պարոնը իր խուցն է»։ Ներս կը մտնէ և կը գտնէ արդարեւ «Պարոնը» խուցի մը մէջ որ կը նմանի ունեւոր ուսանողի մը խուցին։ — «Խեղճ բարեկա՛մս, ի՞նչ պատահեր է քեզի։ — Ոչինչ. ամուրի եմ, ինչպէս գիտէք. մտածեցի որ տարեկան 10,000 ֆրանքով կրնայի ապրիլ և ամեն տարի 140,000 ֆրանք մէկդի դնել. այս խորհուրդս կը գործադրեմ ահա և ամեն կերպով գոհ եմ։ Կ՚ուզէ՞ք գիտնալ թէ ինչ բանի կը պահեմ իմ խնայողութիւններս. հիւանդանոց մը պիտի կառուցանել տամ ու եկամուտ պիտի յատկացնեմ անոր, թոքախտաւորներու յատուկ հիւանդանոց մը։ Համբերեցէք մինչեւ որ մէկուկէս միլիոն ֆրանք ունենամ և այն ատեն պիտի լսէք իմ անունս. երկար չի տեւեր։ Եղբօրս զաւակները չի պիտի գանգատին, վասն զի հարստութիւնս անվթար կը մնայ, և այն աղքատները որոնք թոքախտաւոր զաւակներ ունին, անոնք ալ չի պիտի գանգատին...»։ Օրագրողը ինքզինքը չի բռնեց և պատմեց իր ուրախութիւնն ու յոյսերը, առանց բնականաբար յայտնելու իր բարեկամին անունը, վասն զի պարկեշտ մարդ մըն է որ գիտէ... կիսովին պահել գաղտնիք մը։ Երբ իմացուեցաւ որ միլիոն մը կը դիզուէր Թոքախտաւորներու հիւանդանոցի մը համար, ամեն կողմէ ծրագիրներ տեղացին, որոնց մէջ երբեմն օգտակարներ կը գտնուին, և երեւան ելան այն բարերարները որոնք միլիոն մը չունին, բայց այդ գումարին տասներորդ կամ քսաներորդ մասը ունին և որոնք առիթ կը փնտռեն զայն նուիրելու։

Շատեր ինծի յիշեցուցին թէ Բարիզի մէջ կայ Գօյր Բանտիս մը որ հրաշալիքներ կը գործէ և Օրմէսոնի հիւանդանոց մը ուր կը բժշկէ թոքախտաւոր տղաքները։ Ամենքն ալ չի բժշկեր, բայց եթէ կէսն ալ բժշկէր։ «Ձեր բարեկամը, ըսին օրագրողին որ միջնորդը մը եղած է անգիտակցաբար, կուզէ թոքախտաւորներու հիւանդանոց մը հիմնել. լաւագոյն պիտի ընէր իր դրամը տալով Օրմէսոնի հիւանդանոցին և կամ արդէն գտնուած հիւանդանոցներէ մէկուն»։

Տօքթէօր Լէոն Բըթի, որ մարդասիրական գործերու առաքեալ մըն է, կը խորհի թէ անհատական նախաձեռնութիւնը, ձրի բժշկութեան օրէնքին հետեւանօք, չի սկարանալէ զատ՝ պիտի կրկնապատկէ իր առատութեան զոհողութիւնները։ Պէտք է որ Ֆրանսա առաջ անցնի. վասն զի եթէ քաղաքականօրէն ժողովրդոց գլուխը կը գտնուինք առատաձեռնութեան կողմէ, Անգլիայէն ու Գերմանիայէն ետ մնացած ենք մեթոտի կողմէ։ Անգլիա քառասուն տարիէ ի վեր ունի թոքախտաւորաց յատուկ իր հիւանդանոցները։ Գերմանիա ալ անոր օրինակին հետեւեցաւ։ Զուիցերիա ալ, իր կազմակերպութեան հարիւրամեակին առթիւ, թոքախտաւորներու հիւանդանոց մը հիմնեց, մտածելով որ պատմական յիշատակի մը առթիւ՝ աւելի օգտակար և աւելի տեւական յիշատակարան մը չէր կրնար կանգնել։

Ֆրանսան ալ պիտի հետեւի այս օրինակին. Արդէն հետեւեցաւ։

Գառնօ Նախագահին մահէն ետք, համայն Ֆրանսա, Թախծութեան առաջին վայրկեանը անցնելէ յետոյ խորհեցաւ թէ հարկ էր յիշատակարան մը կանգնել այդքան մեծ գթութեան մը համար։ Նշանաւոր արուեստագէտներուն գծմամբ պիտի ըլլայ. Բարիզ և Լիոն իրենց գեղեցկագոյն վայրերը պիտի նշանակեն։ Վեց կամ եօթը կին, ամենքն ալ, եթէ չեմ սխալիր, «Վիրաւորեալներու օգնող Ֆրանսացի կանանց Միութեան» պատկանող, մտածեցին իրենց կողմէ թէ բարեգործական հիմնարկութիւն մը աւելի արժանաւոր կերպով պիտի մշտնջենաւորէր հանգուցեալ Նախագահին յիշատակը և տեսակ մը մխիթարութիւն պիտի ըլլար անոր այրիին համար, եթէ երբեք այդպիսի վիշտեր կարենային և ուզէին մխիթարուիլ։ Երեք տող գրեցին լրագրաց մէջ ու ամեն կողմ տարածեցին շրջաբերական հրաւէր մը զոր բոլոր կիները կրնային հասկնալ։ Հանգանակութիւնը կատարուեցաւ պզտիկներուն մէջ։ Քանի մը շաբթէն 300 հազար ֆրանք հաւաքեցին և կրցան ըսել տիկին Գառնոյի «Ցաւեր մեղմեցէք յանուն անոր որ ո՛չ ևս է»։

Տիկին Գառնօ ըստ կամս կրնար տրամադրել անոր գործածութիւնը։ Ինք ուզեց յատկացնել զայն ընտանիկան բեռ ունեցող այն որբեւայրիներուն որոնք մայրական անձնուիրութեան օրինակներ կուտան։ Շատ պզտիկ օգնութիւններ պիտի ըլլան, վասն զի այդ գումար պիտի յատկացուի բազմանդամ ընտանիքներուն որոնց համար քանի մը դահեկանը գանձ մըն է։ Այդ փոքրիկ նպաստը պիտի բաւէ անոնց տան վարձը վճարելու, կարի մեքենայ մը գնելու կամ հիւանդ զաւկին համար դեղ գնելու. մանաւանդ պիտի ըսէ անոնց թէ սիրտեր կան որոնք կը կարեկցին իրենց տառապանքին։

Գեղեցիկ սկզբնաւորութիւն մըն է այս գեղեցիկ շաւղի մը մէջ։ Ծափահարենք գիտութեան յառաջդիմութիւններուն ու մարդասիրութեան յառաջդիմութիւններուն։ Օր պիտի գայ թերեւս որ ժողովրդոց միջեւ ուրիշ մրցում չի պիտի գտնուի, բայց եթէ բարեգործութեան մրցում։

ՋԵՐՄՈՒԿՆԵՐ

Իզմիրի ծոցին հարաւային արեւմտեան եզերաց վրայ կը գտնուի Ըլըճա գիւղաքաղաքը ուրկէ երկու ժամու հեռաւորութեամբ գտնուող ջերմուկները հին դարերէ ի վեր նշանաւոր հանդիսացած և ընդունած են ամեն դասու անձանց այցելութիւնները, ոմանք իրենց ցաւոց և հիւանդութեանց դարման գտնելու և ոմանք ալ չափազանց աշխատութենէ յոգնած մտաց կազդուրում տալու յոյսով։ Հնոյն Բիւզանդիոնի բնակիչները կը յաճախէին այս ջերմուկները, նոյնպէս նաեւ Կ. Պոլսոյ ժողովուրդ որք Պրուսայի ջերմուկներէն նախամեծար կը համարէին զայնս, մայրաքաղաքին խիստ մօտ գտնուելուն։

Այս ջերմուկներ որք այսօր «Ցաղ-Համամի» անուամբ նշանաւոր են, կը գտնուին ծառախիտ ձորի մը մէջ և ամառան եղանակին աւելի հաճելի զբօսավայրերէն մին կը համարուին։ Բուժումը, սովորաբար, 15 օրուան մէջ տեղի կունենայ և կեռասի ժամանակը աւելի օգտակար կը թուի. այս պտուղին գործածութիւնը, ըստ բազմաց վկայութեան, հզօրապէս կը նպաստէ թէ՛ ջերմուկներուն ազդեցութեանը և թէ հիւանդաց բժշկութեանը։

Այն կամարակապ գմբէթներէն, որք կը ծածկեն այս ջերմուկները, քիչ մը հեռուն կը տեսնուին աւերակներ որք անցեալ դարերու մէջ կը վերաբերէին անշուշտ դարմանոյի և ուխտաւորաց բնակութեան։

Այս ջերմուկները 67 աստիճան բարեխառնութիւն ունին և այլ և այլ հիւանդութեանց օգտակար եղած են միշտ։ Վերջերս աւելի մեծ խնամոց առարկայ եղան և ամեն կանխազգուշ միջոցներ ի գործ դրուեցան հիւանդաց և այցելուաց հանգստութեանը համար։ Կայս. կառավարութիւնը մեծամեծ զոհողութիւններ ըրաւ կառուցանել տալով արդի ողջպահիկ օրինաց համապատասխան շէնքեր զորս այցելողները կը գնահատեն բոլոր այն կարգադրութիւններն որք կը կատարուին օր ըստ օրէ առաւել լաւ դիրք և կացութեան մը մէջ դնելու համար բոլոր այս ջերմուկները։ Երթեւեկութեան համար, Ըլըճայէն մինչեւ ջերմուկները, խճուղի մը շինուած է։

* * *

Իզմիրի ծովածոցին բերանը, Ուրլայի արեւմտեան կողմը, կայ փոքր հրուանդան մը որ այժմ կը կոչուի Սանճագ-Բուռնու, Քլազոմէնի մայրաքաղաքէն հինգ քիլոմէթր հեռու։ Երկայնաձիգ լերան մը ստորոտը կը գտնուին ջերմուկներ որք հին ատեն ծանօթ էին Ագամեմնոնի ջերմուկներ անուամբ։ Շատ մը շէնքերու մնացորդները կը տեսնուին դեռ տեղւոյն վրայ և կիսակործան աւերակներ կը յայտնեն որոշ կերպով թէ ժամանակ մը այս վայրերը կը յաճախէին ախտաժէտք իրենց ցաւոց և հիւանդութեանց դարման մը գտնելու ակնկալութեամբ։ Լոգարանաց յատուկ մասերը, թէեւ այժմ խախտուն, կը ցուցնեն թէ մեծ ճարտարութեամբ շինուած են և քրոնաւոնները (tépidarium) զարդն ու պերճանքը արդարեւ հիացման առարկայ հանդիսացած են բազում ճարտարապետաց։ Այս ջերմուկներ որոց բարեխառնութիւնը կը հասնի 50-60 աստիճանի, կը բղխեն երկաթախառն ապառաժներու մէջտեղէն խիստ առատութեամբ և կը կազմեն բազմաճիւղ առուներ որք հեռուն միանալով կը թափին մօտակայ գետի մը մէջ։ Ջուրերը խիստ ընտիր և առողջարար են և Ուրլայի քաղաքին բնակիչք առ հասարակ իրենց առանձին պիտոյից համար այս գետի ջուրէն կը գործածեն։ Այս ջերմուկներուն քով կայ հին ժամանակէ, համակ մարմարեայ տաճար մը որուն ինչ ինչ հետքերը կ՚երեւին դեռ մինչեւ այսօր։

Քլազոմէնի ճիշդ դէմը կը գտնուի խումբ մը կղզեաց որոց բնակիչներն ընդհանրապէս ամառուան մէջ մէկ քանի անգամ միահամուռ կը ժողվուէին այս ջերմուկներուն շուրջը և մասնաւոր հանդէսներ կը կատարէին և այս կերպով կը զուարճանային ընտանեբար։

* * *

Փոքրիկ քաղաք մըն է Չէշմէ որուն բնակիչները մի միայն նաւահանգստի առեւտուրին շնորհիւ կ՚ապրին։ Երկիրը ապառաժուտ է և մշակութեան բոլորովին անյարմար. բնակարանները քարաշէն են ու գեղեցիկ. մէկ քանի արմաւենիք աստ անդ տնկուած կը ներկայացնեն բոլորովին արեւելեան տեսարան մը։ Չէշմէէն մի քիչ հեռու դէպի հիւսիսային կողմը, կը գտնուի բաւական բարձրութեամբ բլրակ մը որ արգելք կ՚ըլլայ հողմոց սաստկութեան և կը պաշտպանէ թէ՛ քաղաքը և թէ նաւահանգիստը հիւսիսային հովերուն դէմ. այս պատճառաւ ահա Չէշմէի նաւահանգիստը նշանաւոր եղած է հին դարերէ ի վեր։ Այս բլրակին ստորոտը գտնուած ընդարձակ դաշտի մը մէջ կը գտնուին ջերմուկներ որք, թէեւ հին ատենները ծանօթ և բանուկ, վերջերը գրեթէ մոռացութեան դատապարտուած էին։ Այս ջերմուկներ, գիւղական հաստատութեանց մէջ, ժամանակ մը խիստ բանուկ էին և ամէն կողմանէ բազմաթիւ մարդիկ կը վազէին երթալ և իրենց պէս պէս ցաւոց դարման գտնել։ Թերակղզւոյն բոլոր բնակիչք, մանաւանդ, կը յաճախէին այս ջերմուկները որք հրաբուխ ապառաժներու մէջէն կը բղխին և բոլոր դաշտին մէջ կը կազմեն բազմաթիւ ջրոյ աւազաններ։ Այս ջերմուկներուն բարեխառնութեան աստիճանը կը հասնի 50ի և բղխած գետնին կազմութիւնը կրաքարի և խտաքարի (trachyte) խառնուրդ մ՚է, թէեւ տեղ տեղ մին որոշակի կերպիւ կը գերազանցէ միւսը, բայց առ հասարակ միայն խառն կը գտնուին այս կողմեր։ Վերջին ժամանակներս մասնախումբ մը, ի դիմաց կայս. կառավարութեան, ճամբայ ելաւ երթալու համար ի Չէշմէ և այս ջերմուկներու մասին հարկ եղածն ի գործ դնելու նպատակաւ տեղւոյն վրայ մօտէն քննութիւններ կատարելու և տեղեկագիրներ պատրաստելու։

Այս ջերմուկներ կը յիշուին հին ժամանակաց մէջ Մաքրիա հրուանդանին մօտ և կը կարծուէր թէ ոմանք կը գտնուէին ծովեզերք և ոմանք ալ ծովէն հեռու ցամաքին վրայ. բայց այսօր յայտնի է թէ ամենքը կը տեսնուին միայն ցամաքին վրայ և ծովուն մօտերը ջերմուկներու հետքն անգամ չտեսնուիր։ Այս ջերմուկներ կը գտնուին ճիշդ Վուրլա և Չէշմէ քաղաքաց մէջտեղ, բայց առաջնոյն ճամբան խորտուբորտ և դժուարին, իսկ երկրորդինը բանուկ և հարթ է. հետեւաբար այցելուք միշտ Չէշմէ նաւահանգիստը կելլեն այս ջերմուկները երթալու համար։

Մ. Ս. ԵԿԷՆԵԱՆ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ[*]

Ոմանք բլուրներու պէս բարձր են, ուր, տարտամ անկիւններու մէջ, կը նշմարուին՝ երկարաձոյլ կիներու խմբակներ, ուրիշներ, ստորերկրեայ, ուր ստուերներու կը զարնուիս, անազարտ մնացած ժայռի որմերու միջեւ, սեւ ու կաթկթուն։ — Այս ամենը, կէս խաւարի մէջ, բայց մէկ քանի մեծ ճառագայթներէ որք աւելի կը շեշտեն իրենց քովի մթութիւնները. այս ամենը անհասկնալի տպաւորած՝ ոսկեզօծ ու արծաթէ կանթեղներուն փոքր բոցերէն որք հազարներով կը կախուին կամարներէն։ Եւ ամենուրեք բազմութիւններ, խառնիճաղանճ պտտելով ինչպէս Բաբելոնի մը մէջ, կամ ազգ ազգ խմբուած կենալով սուրբ խորաններու շուրջ ուր կը պատարագեն։

Սաղմոսերգութիւններ, ողբեր, բեկբեկուն երգեր կը լեցնեն բարձր կամարները, կամ կը թրթռացնեն ստորերկրեայ գերեզմաններուն հնչականութիւնները՝ խարտեաններուն գոչումներէն ծածկուելով... Եւ բոլոր այս ձայներուն մէջ արցունք և աղօթք գրգռող մը որ կը ձուլէ աններդաշնակութիւնները և որ կը միացնէ զանոնք. ամբողջութիւնը, ի վերջէ կը դառնայ չես գիտեր ի՛նչ անհուն բանի մը որ բոլոր այդ տեղէն վեր կ՚ելլայ՝ նման մեծ աւաչի մը և գերագոյն աղաղակի մը հանդէպ մահուան։

Բարձրագոյնն է այն ուր կը մտնենք նախ և առաջ և որ իր սիւներուն մէջ զգացնել կուտայ ուրիշ սրբարաններու մթին քսոր, մէջտեղը գրուած է մարմարեայ մատուռ մը, կէս բիւզանդական, կէս բարբարոս պերճանքով և արծաթէ կանթեղներով լցուած, որ իր մէջ կը պարունակէ գերեզմանին քարը։ Այս յոյժ նուիրական մատուռին բոլորտիքը բազմութիւնը կը յուզուի ու կը կենայ. մէկ կողմէ, հաւաքուած մաքրականներ և մաշուցքաններ, սալաքարերուն վրայ ծնրադիր. միւս կողմէ Երուսաղէմի կիները, ճերմակ երկար քօղերով կեցած, կարծես հինաւուրց կոյսերու խմբակներ երազային այդ ստուերին մէջ. այլուր ուրիշ ազգեր, երկրպագած գլխով. ամեն կրօնքէ և ամեն լեզուներով մարդեր։

Ջին կենար Ս. գերեզմանին մատուռին մէջ, որ սիրտն է այս եկեղեցիներուն ու մատուռներու կոյտին, մէկիկ մէկիկ կ՚անցնին կ՚երթան. պլալով ծակէ մը ներս կը մտնեն շատ փոքր դռնէ մը՝ մաշած ու զրասանդուած մարմարէ։ Գերեզմանն անոր մէջն է, մարմարով ընդելուզուած, ոսկէ պատկերներով և ոսկէ կանթեղներու մէջտեղ։ Ինծի հետ միասին կը մտնայ ռուս մը, ցնցոտիներ հագած պառաւ խեղճ կին մը, արեւելցի կին մը ճոխ զիգակէ հագուստով. ամենքն ալ գերեզմանին կափարիչն համբուրելով ու լալով։ Եւ ուրիշներ կը հետեւէին, ուրիշներ յաջորդաբար կը հետեւին, այս միեւնոյն քարերուն զգացով, համբուրելով զանոնք ու արցունքներով թրջելով։

Այս յոյժ նուիրական մատուռին շուրջը խառնոց եկեղեցիներուն և մատուռներուն ամբողջութեանը մէջ բնա՛ւ յատակագիծ. մեծեր կան, հրաշալապէս փառազարդ, և պզտիկներ, խոնարհ ու նախնական, հնութենէ կիսամութ, մահասաւեր անկիւններու մէջ, ժայռերու խորը ու խաւարի մէջ փորուած։ Եւ, հոս ու հոն, Գողգոթայի ժայռը բաց թողուած կ՚երեւայ, ճոխութիւններու ու փաղփուն ոսկեզօծումներու մէջտեղ։ Հակապատկերը զարմանալի է կուտակուած այնքան գանձերու — ոսկեզօծ պատկեր, ոսկէ խաչ, ոսկէ լամպար, — և ուխտաւորներուն ցնցոտիներուն, և պատերու կամ հնցած, կրծուած, տձեւ, մարդկային այնքան միսերու շփումէն ողորկած մարմարներուն միջեւ։

Զանազան պաշտամունքներու բոլոր խորանները, այնքան խառնուած են հոս իրարու որ շրջանակ քահանաներ ու թափորներ կը շփոթուին. կը ճեղքեն բազմութիւնը, որուն թեան ճանճուններ բռնած և բուրվառներ առաջնորդուած որք իրենց նիզակին կոթովը կը զարնեն հնչուն սալայատակներուն։ Տէ՛ղ Լատիններն են որ կ՚անցնին, ոսկեզօծ շուրջառով՝ Պարծիս սա՛։ Սուրիացիներուն եպիսկոպոսն է, սեւ քաւեղի մը տակ երկար սպիտակ մօրուքով, որ դուրս կ՚ելլէ իր ստորերկրեայ փոքր մատուռէն։ Ցեռոյ յոյներն են, գեռ. փիլոնակին պտղէրով, կամ թէ սեւաթաւ հագուստներ։ Շատ կը քալեն, իրենց շքեղ հագուստներուն մէջ, մինչ, իրենց առջեւէն արծաթեայ բուրվառները զօրաւոր ուղղ. կերթարգէն, ամբոխին կը զարնուին որ իրար կը հրմշտկէ ու կը հեռանայ։ Մարդկային այդ մակընթացութեան մէջ տեսակ մը յարատեւ մրմունջ՝ սաղմոսերգութիւններու և նուիրական զանգակներու անդադրում ղողանջին խառնուած։

Գրեթէ ամեն տեղ անանկ մութ է որ պտտելու համար մոմ բռնելու է և բարձր սիւներուն տակ, խաւարչտին սրահներուն մէջ հազարաւոր փոքր բոցեր իրարու կը հետեւին կամ զիրար կը դիմաւորեն։ Մարդեր կաղօթեն բարձրաձայն, հեծեծագին կուլան, մէկ մատուռէն միւսը փութելով, հոս համբուրելու համար ժայռին ուր խաչը տնկուեցաւ, հոն՝ երկրպագելու համար ուր որ լացին Մարիամ և Մագդաղենէ սրբուհիները. քահանաներ, մոմերու մէջ ծածկուած, նշանով մը ձեզ կը կանչեն փոքր մաշուցք դռներէ տանելու համար գերեզմաններու ծակերուն մէջ. խոշոր, արտասուաց ալիքով պառաւ կիներ վեր կելլան մթամած գետնայարկերէն՝ գերեզմաններուն քարերը համբուրելէ յետոյ։

---

[*] Շարունակութիւն Բիէռ Լօթիի ուղեւորական տպաւորութիւններուն։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (35)

ՌԸՆԷ ՏԸ ԲՕՆ ԺԷ

ՄԱՐԳԱՐԻՏՆԵՐՈՒ ԳԵՏԸ

(ԿԱՐՄԻՐ—ՄԱՄՈՒԿԸ)

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՃԵՐՄԱԿ ՆՈՒՆՈՒՖԱՐԸ

Ոմանք կը ժողվէին հինգ կախաղաններուն յատկացուած առաջները Տի ձեւով, որոց ամեն մէկէն պիտի կախուէին երկու դատապարտեալներ։ Ուրիշներ գետինը կը փորէին խորունկ փոսեր ուր պիտի մխուէին կախաղաններուն ոտքերը։

Համոզուած թէ իրերը կանոնաւորապէս առաջ պիտի երթային՝ դահիճին հետ իր պայմանադրութիւններուն համեմատ, Բերքինս նորէն ձի հեծաւ և շատ չանցած, միշտ ընկերակցութեամբ անբաժանելի սըր Արթուրին, իր ամարանոցը կը դառնար, ուր կը փութար արթնցունել Մէնկը, որ քնացած էր այն յուզուած քուներէ մէկով որոց պատճառն էր տասնըհինգ օրէ ի վեր վարած խռովայոյզ կեանքը։

Նախ և առաջ սոսկումի աղաղակ մը արձկեց. բայց, իր հիւրընկալը ճանչնալուն պէս, իր խոշոր բարի դէմքը սփոփանքի անճառ արտայայտութիւն մը առաւ։

—Ա՛հ, վերջապէս եկաք, բարեկամս, ըսաւ անոր. անհամբեր ձեզի կը սպասէի։

—Քնանալով, ըսաւ անգլիացին ժպիտով մը։

—Հաւատացէք որ անհամբերութենէս կը քնանայի։ Ա՛հ, որովհետեւ նոր բան ունիմ ձեզ իմացնելու։ Դուք անպատճառ վհուկ էք։

—Ինչպէ՞ս։

—Լէնկ-Թա-Լանկի սպանութեան մասին ճիշդ գուշակեր էք։

—Ո՞վ է սպանիչը։

—Տիկին Լիուի մէկ դրացին, Զու, Պաթէօռ տ՚Օռ փողոցին մսավաճառը, այն զոր Կարմիր-Մամուկ անուանած էին։

—Կը տեսնէք որ իրաւունք ունէի։ Ո՞վ տեղեկութիւն տուաւ ձեզ։

—Տիկին Լիուն ինքը։

Եւ երկարօրէն պատմեց Սօլ-Պրոտէի մօրմէն իմացածները։

Ցեռոյ անցաւ իր գիշերային պտոյտին Քանդոնի փողոցներուն մէջ, ընկերակցութեամբ ոստիկանութեան վերատեսչին, և անցուցած վտանգներն այն աստիճան չափազանցեց որ Բերքինս, երկար ատենէ ի վեր անոր քաջասրտութեանը ծանօթ, չկրցաւ զսպել ինքզինքը և անոր պատմութիւնը տեղ տեղ ծաղրեց։

Ուրիշ բան տեղի պիտի ունենար եթէ Մէնկ իմացունէր իր պտոյտին յեղակարծ վախճանը հաւաքիչ տան կակուղ անկողնին վրայ, բայց զգուշացաւ։

—Մինակ, վերջացուց, ահագին հառաչ մը արձկելով, ընաւ առաջ չգացի։ Իրաւ, գիտեմ յանցաւորին անունը, բայց կրողը տանի զիս եթէ ուր ըլլալը գիտեմ։

—Համբերութիւն, պարոն նախագահ, համբերութիւն, ըսաւ սըր Արթուր. գործին կէսն եղաւ. մնացեալն ինքնին պիտի կատարուի։

—Այո, թերեւս. բայց, հիմակուհիմա, ունեցած ժամանակիս կէսէն աւելին անցաւ գնաց։ Իսկ դո՞ւք, նաւապետ, ձեր կախուած մարդուն հետ գործերնիդ ի՞նչ ըրիք։ Այդ պատժին ահագին բազմութիւն ներկայ գտնուած ըլլալու է։ Իրաւ շատ ուրախ եմ ուշ մնացած ըլլալուս։

—Շատ ուշ չմնացիք. պատիժն ի գործ չդրուեցաւ։

—Ի՞նչ կ՚ըսէք։

—Ճշմարտութի՛ւնը։ Դատապարտեալները պատրաստ էին. մինակ դահիճը, օգնականներն ու կախաղանները կը պակսէին։

—Ուրեմն Ռուսի մեր քթին խնդայ։ Վիճակն որոշուած է. ինք պիտի կախուի, և...

—Օ՛հ, այդչափ շուտ մի՛ առաջանաք, ընդմիջեց Բերքինս. Ռուսի մէկուն քթին չխնդայ։ Միայն քիչ մը ուշ մնայ. բայց այս իրիկուն, ժամը եօթնին, ապահով եղէք որ իր պաշտօնը խղճի մտօք ի գործ պիտի դնէ։ Մեր ծրագիրներուն յաջողութեանը համար, այսպէս ըլլալը նախընտրելի է։ Հետեւապէս, շատ մի՛ նեղանաք անոր դէմ։

—Լա՛ւ. միշտ ձեր ուզածին պէս ընելու է։ Սակայն գիտէք որ յոյսս ձեր վրայ է մարդասպանը գտնելու համար, հիմակ որ իր անունը ծանօթ է։

—Հարկաւ։ Այժմ սեղան նստինք։

Մանտարէնը, որուն ամեն հոգերը ցրուելու առաւելութիւնը ունէին այս երկու բառերը՝ «սեղան նստինք», պատասխանեց անգլիացին թեւը մտնելով, և ճաշարան անցան։

Քանի մը վայրկեան ետքը, ինքզինքը բոլորովին տուած համեղ երէի մը միսին, որկրամոլ նախագահը մոռցած էր Սօլ-Պրոտէն, Զուն, ծովահէնները և մինչեւ իսկ պամպուկ հարիւր հարուածները։ Եւ այնքան շատ պատիւ ըրաւ նաւապետին սեղանին որ երբ ժամը 6ին սա իմացուց թէ ժամանակ էր մեկնելու եթէ կուզէր ներկայ գտնուիլ պատժին գործադրութեանը, ձեռքերը խաչաձեւելով լայն կուրծքին վրայ, պատասխանեց.

—Կը խնդրեմ, ազնիւ և սիրելի բարեկամս, զայն մի՛ պահանջէք ինէ։ Ես մեղմ մարդ մըն եմ. այդ տեսարանները կը սարսեցնեն զիս։ Ասկից զատ, անանկ ճաշեցի որ կը փափագիմ զերծ մնալ տաժանելի յուզումներէ։

Եւ, քշուելով մինչեւ լայն թիկնաթոռ մը զոր քանի մը վայրկեանէ ի վեր ըղձոտ աչքերով կը փայփայէր, Քանդոնի եղեռնադատ ատեանին նախագահը կանկի վրայ ինկաւ, աչքերը գոցելով։

—Ինչպէս որ կուզէք, քա՛ջ Մէնկս, ինչպէս որ կը կամիք, պատասխանեց Էֆ-լէյի հրամանատարը։ Արդէն հոն երթալու համար ձեզի պէտք չունիմ։ Երազելով մեզի սպասեցէք։

—Այո, այսպէս աւելի աղէկ է։ Սիրտս չափազանց դիւրազգած է չարչարանքի։ Խե՜ղճ մարդիկ։ Ա՛հ, Բերքինս, պատուական խոհարար մը ունիք։ Եւրոպա իրաւ որ աղէկ տեղ է։ Անգլիան մեծ երկիր մըն է։ Օ՛հ, Չինաստանէն նուազ մեծ, բայց սակայն մեծ, շատ մեծ երկիր մըն է։

Մեծարոյ պաշտօնատարը ա՛լ կը սկսէր ըսածը չհասկնալ։ Ստամոքսին երախտագիտութիւնը միտքին մէջ կը կռուէր հայրենասիրութեան հետ։

—Մեկնինք, ըսաւ սըր Արթուր մաքսախոյսին. ալ վայրկեան մը չենք կրնար կորսնցունել։

Արդարեւ մօտեցած էր Քլիֆթընի կողմէ իր հայրենակիցներուն տրուած ժամադրութիւնը, ներկայ գտնուելու համար դատապարտեալներուն մեկնմանը։

Սեղմեցին զգայնոտ դատաւորին ձեռքը, բարի մարսողութիւն մաղթելով անոր, և դուրս ելան։

Նուազ քան կէս ժամ քալելէ յետոյ անցան քաղաքին պարսպադռնէն, բանտ երթալու համար Պենկոյցի նիզակաւորներուն հետ որք հրաման ստացած էին ծովահէններուն վրայ հսկել։

Խղճերը առաւօտէ ի վեր գիտէին թէ տանջանքի պիտի առաջնորդուին. ծանուցած էին անոնց թէ աղետալի ժամն հասած էր։

Որովհետեւ պիտի կախուէին, չէր շնորհուեր իրենց փոխադրութեան եղանակը որ ի գործ կը դրուէր գլխատութեան դատապարտուածներուն համար, դուրս կը տանէին եղէգ վանդակներով, ուր, կծկուած և գլուխնին դուրս հանած ծակէ մը, ստիպուած էին դիտելու արիւնոտ տեսարանները որք իրենց աչքեւ տեղի կունենային, մինչեւ որ մեռնելու կարգն իրենց գայ։

Այս անգամ, առանց գլխանոցի և պարզապէս ձեռքերնին ետեւնին կապուած, բակին մէջ կը սպասէին անյողդողդ։

Մինակ Բէյ-Հօ մտահոգ ու խռով կերպարանք մը ունէր։ Աչքերը սովորականէն նուազ փայլուն էին։ Կարծես չէ թէ կը վախնար այլ կը տառապէր։ Փոխանակ վեր բռնելու իր գլուխը ինչպէս ըրած էր իր դատաւորներուն առջեւ, կուրծքին վրայ ձգած էր զայն։ Յայտնապէս ծանրաթախիծ մտածման մէջ թաղուած էր, վասն զի երբ լսեց մեկնումի նշանը, սարսռաց։ Բայց շուտով ինքզինքին եկաւ և իր ընկերներուն պէս հաստատաքայլ հեռացաւ բանտէն։

Ծովահէնները դուրս ելլելնուն պէս, երկու առ երկու կեցան ձիաւորներուն մէջտեղ, և սպային մէկ հրամանովը, թափօրը ճամբայ ելաւ։

Քսանըհինգ երեսուն վայրկեանէն հասան գամիչելի տանջավայրին որուն մէջտեղը հինգ կախաղանները երկինք կը ցցէին իրենց մահաստուեր կմախքները։

Բազմութիւնը մեծ էր. զօրքերու կրկին շղթայ մը դժուարաւ հեռու կը պահէր հետաքրքիրներն այն ընդարձակ տեղէն ուր կը սպասէին դահիճն ու օգնականները։ Ճամբայ բացուեցաւ դատապարտեալներուն՝ անողորմ կեցցէներով ողջունելով զանոնք։

Վերջալոյսը կը մօտենար. հովը կախաղաններուն վերեւը կը տատանէր ճարպոտ չուանները որք շարժուն հանգոյցներով կը վերջանային։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1/13 ԴԵԿՏ. 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Աստուած երբ դուռ մը գոցէ՝ ուրիշ դուռ մը կը բանայ, կ'ըսէ ժողովրդական մխիթարիչ առածը։ Եւրոպական մրցումը մեր մէջ շատ մը արհեստաւորներ փճացուց, բայց կրնանք ըսել մինչեւ մէկ աստիճան թէ նոյն մրցումն յառաջ բերող պայմաններն ուրիշ գործեր ստեղծեցին մեր մէջ։ Շատ Հայեր այսօր կ'ապրին այնպիսի գործերով որք չկային 20—30 տարի առաջ։ Եւ այնպիսի գործերու մէջ որք արդէն կային այն ժամանակներուն՝ այսօր աւելի շատ Հայեր ապրուստ մը կը գտնին, իբրեւ բժիշկ, փաստաբան, գեղագործ, երկրաչափ, ելեկտրագէտ, երկրագործ-ճարտարագէտ, յանձնակատար, և ընդհանրապէս վաճառող եւրոպական ապրանաց, ապահովագրական ընկերութեանց գործակատար, ևն։

Այս վերջին գործ քիչ ժամանակի մէջ մեծ ընդարձակում՝ ստացաւ մեր մէջ։ Օսմ. Տէրութիւնը սեղմիչ օրէնքներ չունի այն մասին, և մինչեւ Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութիւն մ'ալ այ, բայց զանազան եւրոպեան և ամերիկեան ընկերութիւնք իրարու հետ կը մրցին մեր հրապարակին վրայ, ու շատ մարդ կ'ապրեցնեն, որոց մէջ Հայերը կարեւորագոյն տեղը կը բռնեն թէ՝ թիւի մասին և թէ ներկայացուած ընկերութեանց կարեւորութեան մասին։ Թուրքիոյ ճիւղին տնօրէնի պաշտօնէն սկսեալ ինչուան միջնորդն որ գործ կը բերէ այն տնօրէնին՝ ապահովագրական գործին ամեն աստիճանին վրայ բազմաթիւ Հայեր ունեցանք վերջերս։

Այս գործ այնքան աւելի յարգի է որքան պատուական գրութիւն մ'է ապահովագրութիւնն՝ այլ և այլ ձեւերուն տակ։ Ապահովագրութեան գործակալն օգտակար և չնիչ գործի մը միջնորդն է։ Մարդկային ընկերութեան մէջ հանրօգուտ դեր մը կը կատարէ։ Որքան աւելի պատւով իր պաշտօնն ի գործ դնէ, այնքան աւելի կը բարձրացնէ իր անձնական արժէքն և իր գործին կարեւորութիւնը։ Բայց կ'արժէ որ հասարակութիւնն ալ հասարակ [illegible] կամ տելլալի աչքով չնայի այս մարդոց վրայ։ Ազնուականի զաւակներ Եւրոպայի մէջ պզտիկութիւն չեն սեպեր ապահովագրութեամբ պարապիլ, և մեծ ընկերութիւնք մանաւանդ՝ ամենէն սպասաւոր մարդն, ընկերութեան մէջ ամենէն աւելի փայլելու կարող մարդը վեր չեն նկատեր իրենց գործին պահանջումներէն։ Նոյն մի կողմէ ընկերութեանց գլխաւոր ներկայացուցիչներուն կամ մասնաճիւղի տնօրէնութիւններուն վրայ պարտականութիւն կայ իրենց Բէրսօնէլը (պաշտօնէութիւնը) խնամով ընտրելու, միւս կողմէ հասարակութեան վրայ պարտականութիւն կայ իբրեւ բախտախնդիրներ չնկատելու գործիչներու խումբ մը, որք իրենց ապրուստը կը փնտռեն մարդկային ընկերութեան մեծամեծ և իրական շահերուն ծառայելուն մէջ։

Ապահովագրութիւնն ի սկզբան հնարուեցաւ իբրեւ անհատական ձեռնարկ մը, բայց մանաւանդ դարէ մ'ի վեր իր օգտակարութիւնն այնքան հաստատեց որ կը տեսնենք թէ պետական դրութեան մը կը վերածուի։ Այս ճամբու մէջ ապահովագրական գաղափարին ամենէն հին կիրառութիւնն է պետական պաշտօնէից հանգստեան սնտուկն։ Ի՞նչ է հանգստեան սնտուկն եթէ ոչ առողջ գործունէութեան ժամանակ ամեն ամիս բան մը մէկ կողմ դնել՝ ախտութեան, անկարութեան, ծերութեան տարիներուն մէջ ապահով ապրուստ ունենալու համար։ Բայց կը տեսնենք որ Պետութիւնք այս միակ կիրառութեան վրայ կանգ չեն առներ։ Ընկերային կարգ մը չարիքներու դարման գտնել կը յուսան՝ ապահովագրական սկզբունքին պետական կիրառութիւն մը տալով։—Արկածներու դէմ ապահովագրութեան համար անհատական կամ մասնաւոր ընկերութիւնք կային արդէն. կառավարութիւնք այժմ ապահովագրութեան օրէնք կը շինեն՝ զանազան կարգի աշխատաւորներն ապահովելու համար այն արկածներուն դէմ որոց զոհ կրնան երթալ՝ իրենց ամենօրեայ գործին բերմամբ։ Ուրիշ օրէնքներ պատրաստուած են ու կը պատրաստուին՝ փոխ առնլով այն ընկերութեանց գաղափարն որք եկամուտ մը կը կապեն ձեզ կամ՝ ձեր զաւակաց, պայմանաւ որ սաչափ տարի ապահովագրութեան տարեկան սակը վճարած ըլլաք ընկերութեան։ Ճիշդ նոյն դրութեամբ, գործաւորներու և փոքր պաշտօնեայներու զանազան դասակարգերուն համար Տէրութիւնք անանք օրէնք շինած են, որով պարտին իրենց շաբաթականին կամ ամսականին մէկ փոքր մասը թողուլ կեդրոնական սնտուկին մէջ, որ աւա իրենց ծերութիւնն հոգալ և իրենց զաւակներուն բան մը կապել իւր վրայ կ'առնու։ Արկածներու դէմ ապահովագրութեան գաղափարն այս օրերս յանդուգն կիրառութիւն մ'ալ կ'առնու Ֆրանսայի մէջ, ուր առաջարկուած է «Անգործութեան Սնտուկ» հաստատել, որուն գործաւորք չնչին բան մը պիտի թողուն իրենց բանած ժամանակներուն մէջ, և երբ գործը պակսի, նոյն սնտուկ պիտի սահմանէ նուազագոյն թոշակ մը վճարել իրենց։ Գործաւորաց թոշակներ գումարն այնքան փոքր է որ այնպիսի սնտուկ մը առանց պետական կարեւոր օգնութեան և առանց զանազան ընկերութեանց ժամանակցութեան չի կրնար գոյութիւն առնուլ։ Բայց ինչ որ ալ ըլլան պարագայք, սկզբունքը նոյն է, ապահովագրութեան սկզբունքն է, որ անհատական ձեռնարկէ մը կը բարձրանայ պետական դրութեան մը պատուոյն և արժանաւորութեան։

Առողջ սկզբունքի մը ներկայացուցիչ, ապահովագրութեան գործակատարը կը ներկայանայ իբրեւ դոյից և սասցուածոց պաշտպան, երբ հրդեհի, նաւաբեկութեան կամ արկածներու դէմ ապահովագրում կը ջատագովէ։ Վայրկենապէս մեր միտքն ներկայացող բանն այս ջատագովութեան մէջ՝ գործակատարին անձնական շահն է. բայց բովանդակ քաղաքակիրթ ազգաց փորձառութիւնն իւր խաւ ունի նա, մեզ ցոյց տալու համար թէ ամեն վտանգաց դէմ ապահովագրութիւնն լաւագոյն պաշտպանութիւնն է մեր դոյքերուն և ինչքերուն։

Անմիջական վտանգներէն աւելի հեռաւոր նպատակէ մը մեզ ցուցնելով, կեանքի ապահովագրութեան գործակատարն աւելի կարեւոր գործ մը կը կատարէ։ Բայց ճիշդ այդ պատճառաւ աւելի դժուար է իւր ասպարէզ, և աւելի շատ թիւրիմացութեանց տեղի կուտայ. զի թէպէտ ամենքս ալ պիտի մեռնինք, թէպէտ Մահուան հրեշտակն ամեն օր կը յածի մեր գլխուն վերեւ, ու անոր թեւերուն շարժումն խուլ երբեմն սաստկապէս կը լսենք մեր շուրջ, բայց չենք հաւատար մահուան։ Այսպէս շինուած է մարդկային միտքը, կամ այն աստիճանին հասած է մարդկային խոհեմութիւնն որ մարդ չուզեր իւր մահուան վրայ խորհիլ։ Անկրական բաներ խօսող երեւոյթ ունին՝ մէկ կողմէ կրօնի պաշտօնեայն որ Յաւիտենականութեան վրայ կը ճառէ մեզ և միւս կողմէ՝ կեանքի ապահովագրութեան պաշտօնեայն որ կը յորդորէ զմեզ ապագայ մը յարդարել մեր ընտանեաց, զաւակաց և սիրելեաց համար, ի դէպ յանկարծակի կամ կանխահաս մահուան։ Պարագայներ կան սակայն ուր կրնանք ըսել թէ այս երկու պաշտօնէից երկրորդը գրեթէ առաջինոյն չափ նուիրական և հանրօգուտ գործ մը կը կատարէ՝ մեր ապագայ պարտականութեանց վրայ խօսելով մեզ։ Բ. Ք.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ.—Մատակասքար խնդիր.— Մատակասքարէ գրուած նամակ մը մանրամասնօրէն կը նկարագրէ Ֆրանսայի արտասովոր դեսպան Պ. Լը Միւռ դը Վիլէռի պաշտօնին անյաջող ելքը։ Դեսպանը Թամաթավ հասնելուն մալկաշ իշխանութեանց կողմէ պատիւներով ընդունուեցաւ, և 16 թնդանօթաձգ արձակմամբ ողջունեցաւ։ (Մալկաշներն այս առթիւ փորձեր են Անգլիացիներէ գնուած երեք նոր թնդանօթներ, որք կրակ ընելէն ետքը, ճեղքուածներ ունեցեր են, և մին բոլորովին ճաթելով երկու թնդանօթաձիգներու մահուան պատճառ եղեր է։) Դէպ ի մայրաքաղաք ճամբուն վրայ, երկու մալկաշ պաշտօնեայք թարգմանի մը հետ ընդ առաջ ելնելով, զինք ողջունեցին յանուն Թագուհւոյն։ Յետոյ Թանանարիվ մայրաքաղաքին դրան առջեւ ուրիշ չորս ազնուականներ զինք, և հետեւեալ օրը դեսպանն իւր վկայագրերն յանձնել տուաւ նախարարապետին և Թագուհւոյն ՎԵՀ. Ռանավալօ Գ.ի։ Ունկնդրութեան համար որոշուած օրն երկու քարտուղարներով գնաց Արծաթեայ Պալատն, ուր նախարարապետը կը սպասէր, և անոր հաղորդեց նոր դաշնագիրն որուն ստորագրութիւնը Ֆրանսա կը պահանջէ։ Վերջնագիր մ'էր սա, որոյ գլխաւոր տրամադրութիւնք հետեւեալք են. Ա. Տիեկօ-Սուարեզի ֆրանսական գաղութին հողը պէտք է ընդարձակուի։—Բ. Ֆրանսայիք պէտք է իրաւունք ունենան անշարժ կալուած գնելու կղզւոյն մէջ։—Գ. Մալկաշ կառավարութիւնը պէտք է մեծաքանակ տուգանք մը վճարէ։—Դ. Իւր արտաքին յարաբերութեանց տնօրէնութիւնը պէտք է թողու Ֆրանսայի, և ֆրանսական գործակատարին Մատակասքարի ներքին վարչութեան վրայ հսկելու իրաւունքը ճանչնայ։—Ե. Հովա տիրող ցեղին արգիլել հաստատուիլ Անդաքար, Սագալով և Պեցիլէօ ցեղերուն հողին վրայ։—Զ. Կղզւոյն շուրջն ութ կէտեր վերջնապէս թողուին Ֆրանսայի, այն է՝ Նոսիպէ և Մաժունկա արեւմտեան ծովեզրին վրայ, և ուրիշ վեց կէտեր արեւելեան եզրին վրայ։—Այս պահանջումները ներկայելով, դեսպանը մտածելու համար ութ օր պայմանաժամ տուաւ վարչապետին։ Բայց սա պատասխանեց անմիջապէս թէ չի կրնար դաշնագիր մ'ընդունիլ այս հիմանց վրայ, թէ անկարելի է որ Թագուհին և Հովա ժողովուրդն հաւանին այնպիսի պահանջումներու, մանաւանդ որ Ֆրանսացիք թէեւ քանիցս արշաւանքներ ըրած են ի Մատակասքար, բայց չեն յաղթած Հովաներուն։ Դեսպանին պնդման հակառակ, Հովա վարչապետն իւր մերժողական պատասխանը չփոխեց, և ութ օր ետքը, դեսպանը դարձաւ Թամաթավ, իրմէ առաջ ղրկելով դեսպանատան պաշտօնեայներն և ֆրանսացի գաղթականները։ Պատերազմն անխուսափելի եղած էր։ Բայց առաջիկայ քանի մը ամիսներուն մէջ չի կրնար տեղի ունենալ։

Մատակասքարի դէմ Ֆրանսայիք փոքր մաս մը միայն եւրոպացի զօրք պիտի գործածեն։ Սենեկալի կողմերն ափրիկեցի հուժկու ցեղ մը գտած են Եոլոֆ անուն, յորմէ գունդ մը պիտի կազմեն, և թնդանօթաց փոխադրութեան համար հնդիկ փիղեր պիտի գործածեն։ Եոլոֆներն ընդհանրապէս կարգուած և բազմաթիւ զաւակաց տէր մարդիկ են, և զանոնք Մատակասքար ղրկելու համար, ֆրանսական կառավարութիւնը պիտի սահմանէ կերակրել և խնամել անոնց ընտանիքներն և զաւակները։

ԿՈՐՆԹՈՍԻ ՋՐԱՆՑՆ ալ գրեթէ Բանամայի ջրանցքին չափ դժբախտ ձեռնարկ մ'է։ Թէև անուանապէս բացուած է, բայց նախ՝ ենթադրուածէն աւելի ծախք պատճառեց, և յետոյ՝ գործ չկրցաւ ընել, զի շատ մ'ընկերութիւնք չվստահեցան, օրինակի համար Լոյտն, և հիմա կ'երեւի թէ չվստահելու իրաւունք ունէին, զի ջրանցը մէջէն փլաւ, և նորէն շինուելու համար գոնէ կէս միլիոն ֆր. ծախք և վեց ամիս կը պահանջէ։ Երթեւեկը բնականապէս դադրած է։ Հողին փլչելովը, ժայռեր եկած գոցած են ջրանցն, և այս ժայռերը բառնալ և հողակոյտերը վերցնել դիւրին գործ չէ։ Քանի մը հարիւր հազար խորանարդ մեթր հող և այլ արգելք կան վերցուելիք։

ՆՈՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆՔ.—Անգլիական համակրութեամբ կը խօսի կարգ մը յօդուածներու վրայ զորս ֆրանսացի նախորդ-նախարար և Երեսփ. ժողովոյ փոխ-ատենապետ Պ. Լոքրուա հրատարակեց Տէյլի Կրօնիքլ անգլ. պատկերազարդ թերթին մէջ։ Պ. Լոքրուա ուրախութեամբ կը տեսնէ Անգլիոյ և Ռուսիոյ մերձեցումն, և կը ջատագովէ Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջեւ իրական համաձայնութիւն մը։ Ֆրանսա Անգլիոյ հետ աւելի յաճախակի և աւելի սերտ յարաբերութիւն ունի քան Ռուսիոյ հետ, և թէպէտ իբրեւ դրացի վէճեր ունեցած են երբեմն, բայց ցեղային ատելութիւն չկայ Ֆրանսացւոց և Անգլիացւոց մէջ։ Կ'ըսէ նաեւ թէ Չինի մասին Ֆրանսա, Անգլիա և Ռուսիա իրենց մէջ և իրենց օգտին համար կարող են համաձայնիլ։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ մէջ թէեւ Տքդ. Վէքէրլէի դահլիճը միշտ կը վայելէ Երեսփ. ժողովոյ մեծամասնութեան վստահութիւնը, բայց անցեալ օր մասնաւոր խնդրի մը մէջ պզտիկ ինկաւ։ Ժողովոյն կ'առաջարկէր պետական նպաստ մը Փեշդայի թատրոնի մը, որ ազատական կամ նախարարական կուսակցութեան պատկանող կոմս Բէկլէվիչի պաշտպանութեան տակ է։ Որովհետեւ թատրոնին յայտագրին մէջ ըսուած է թէ տարին ի մէջ այլոց օտար լեզուաւ 50 ներկայացում պիտի տրուի, և հետեւաբար գերման լեզուով ալ խաղեր պիտի կրնան ներկայացուիլ ի շարս այն 50 ներկայացմանց, ազգասէր Մաճառ մեծամասնութիւնը, պահպանողական թէ ազատական, վրդովեցաւ, և մերժեց նախարարական առաջարկն, ըսելով թէ Փեշդայի թատրոնի մը մէջ որուն Մաճառ Պետութիւնը նպաստ կուտայ, պէտք է Մաճառ գրականութիւնն եւեթ փառաւորուի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Վարչապետ Հօէնլօէ իշխան իւր նոր պաշտօնին մէջ առաջին ճառն ընելով Ռայխսդագի առջեւ, ըսաւ թէ իւր անուանումն քաղաքական դրութեան փոփոխում չի նշանակեր։ Ամենուրեք իւր նախորդին հետքերուն պիտի հետեւի, բայց կառավարել իրաւութիւններն հաշուի պիտի դնէ, կրօնական յանձնառութիւնները խղճի մտօք պիտի յարգէ, և Պետութեան և Եկեղեցւոյ մէջ խաղաղութիւն պահելու պիտի աշխատի։ Այս յայտարարութիւնք ծափահարութեամբք ընդունուեցան։

ԻՏԱԼԻԱ.—Պ. Ճօլիթթի Պանքա Ռոմանայի վերաբերեալ դատական թուղթերը զորս իւր քով պահած էր և թող չէր տուած որ դատարան ներկայացուէին՝ յանձնեց Երեսփ. ժողովոյ ատենապետին։ Խորհրդարանական յանձնաժողովոյ քննութենէն ետքը պիտի իմացուի թէ այս թուղթերը վար դնելով Պ. Ճօլիթթի արդարութիւնն իւր ընթացքէն շեղեցուցա՞ծ է արդեօք։

ՇԻՃԱՆՏԵՂԻՆ վրայ Պերլինի Բժշկական ժողովոյն մէջ արտայայտուած տարակոյսներուն հակառակ, Բաքթէրեան Հաստատութեան կողմէ ծանուցուեցաւ թէ Փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ այս դեղին կիրառումը կը շարունակէ քաջալերական արդիւնք տալ, և բան մը տեղի չէ ունեցած որ գիւտին արժէքը կոտրէ։ Շուտով դարմանուող տղայք մանաւանդ գրեթէ անխափան կը փրկուին։ Միայն եթէ Staphilocoque միկրոբը գայ միանալ Լէֆլէրի միկրոբին հետ, հիւանդ տղուն վիճակը կը ծանրանայ։ Իսկ երբ Streptocoque միկրոբն ալ գործի խառնուի, իրօք կը ծանրանայ հիւանդն, և այն ատեն երբեմն թոքատապ վրայ գալով, հիւանդն անշուշտ կը մեռնի։ Բայց լոկ կեղծմաշկէ սաստկապէս վարակեալ տղայք ապահովաբար ազատուած են և կ'ազատուին։

ԹԵՂԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, Դեկտ. 11.—Կայսրութեան գանձային գործոց նախարար Բօզատովսքի կոմս նախահաշիւը ներկայացնելով ըսաւ թէ գանձային կացութիւնը բարւոքած է, բայց պէտք է կարգաւորել պարտուց գլխաւճարն։ Այս առթիւ ընդհանուր վիճաբանութիւն մը տեղի ունենալով ներկայացեալ ծրագիրներուն վրայ, յառաջդիմական Պ. Րիխտէր քննադատեց բանակին ու նաւատորմին համար չափազանց ծախքերը, գաղթային քաղաքականութիւնն ու ծխախոտի վրայ տուրքը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 12.—Երեսփ. ժողովոյ ատենապետ Պ. Պիւրտօ մեռաւ։ 43 տարեկան էր։ Երկար ատենէ ի վեր լեարդի հիւանդութեամբ վարակեալ, այս օրերս ալ բուռն թոքատապ մը ունեցաւ, որ անդարմանելի էր։

ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄ

ՇԱՆԿԱՅ.—Հաշտութեան համար բանակցութեան մտնելէ առաջ, Ճափոնցիք կը պահանջեն որ այն ամեն չինացի պաշտօնատարք որք պարգեւ խոստացած էին Ճափոնցիի գլուխ կտրող բերողին՝ յանձնուին իրենց, իբրեւ մարդասպան գլխատուելու համար։

ՊԱՆՔԱ-ՌՈՄԱՆԱՅԻ ԳՈՐԾԸ

ՀՌՈՄ.—Պ. Ճօլիթթիի թուղթերը քննելու համար կազմուած Երեսփ. յանձնաժողովը պիտի աշխատի բոլոր գիշերն և վաղը ժողովոյն պիտի մատուցանէ իւր տեղեկագիրը։

—Պանքա-Ռոմանայի դատին մէջ անպարտ արձակեալ Պ. Թանլօնկօ նամակ մ'ուղղեց Երեսփ. ժողովոյ ատենապետին, հերքելով Պ. Ճօլիթթիի խօսքն և յայտարարելով թէ այն թուղթերն ոչ ինք ոչ իւր որդին յանձնած էին առ Պ. Ճօլիթթի։

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՑԱՐԻՆ

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿ, 12.—Կայսրն ու կայսրուհին յառաջիկայ ամսուն պիտի այցելեն Տէրութեան գլխաւոր նահանգները, մանաւանդ Բոլոնիա և արեւելեան Ռուսիա։ Բաւական երկար ժամանակ պիտի մնան ի Վարշաւա։

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԵՆՆԱ.—Կայսրն ընդունեց ռուս դեսպան Լօպանով իշխանն, որ մատոյց իւր նոր վկայագրերը։ Յետոյ կայսրն ընդունեց Չեռնակօրայի իշխանն, և փոխադարձ այցելութեան գնաց պանդոկը։ Իշխանը այս իրիկուն Չեթինէ դարձաւ։

ԱԶՆՈՒԱԿԱՆ ՀԱՐՍՆԻՔ

ԼՈՆՏՐԱ.—Այսօր տեղի ունեցաւ Եորքի դքսուհւոյն եղբայր Թէքի Ատոլֆ իշխանին ամուսնութիւնն ընդ օրիորդ Մարկարիտ Կրօվընըրի, դուստր ամենէն հարուստ անգլիացւոյն, Ուէսթմինսթըրի դքսին, (20 միլիոն ոսկերի)։

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑ

ԻՍՄԱՅԻԼԻԱ.—Դեկտ. 1—10 Սուէզի ջրանցքէն անցնող 87 շոգենաւերուն տասնօրեայ հասոյթն եղած է 1,900,000 ֆր։

Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ

Գին 50 փարա

Կեդրոնատեղի Սերվիչէն Տպարան, Սուլթան Համամ, աղբիւրին քով։

Նաեւ կը գտնուի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, Պոլիս, Մեծ-Նոր խան միջնայարկ, թիւ 48, 49, 50։

Սոյն պատի Օրացոյցը, որուն վրայ հիւանդանոցի հաստատութեան գունաւոր պատկերը կը գտնուի, Սերվիչէն տպարանէն մաքուր և վայելուչ եղանակաւ պատրաստուած է։

Իւրաքանչիւր օրինակ հոգաբարձութեան կնիքը պիտի կրէ։

Կը հրաւիրենք թէ՝ մայրաքաղաքիս եւ թէ գաւառներնակ պատուարժան ազգայինս որ, բարեհաճին գնել սոյն օրացուցէն, զոր թէ՝ աժան գնած պիտի լինին և թէ՝ այս կերպիւ ալ հաստատութեան, սատարած պիտի ըլլան։

ԲԱՌԳԻՐՔ ՀԱՅԵՐԷՆ-ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ

ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

Կը պարունակէ 25,000 բառք և ոճք, հանդերձ գիտական և յատուկ անուանց բառերով։ Ամենուն համար օգտակար և դիւրագին բառգիրք մը. քարդոնէ կազմ 15, փառակազմ 17½ և կաշեկազմ 20 ղշ։ Մեծ. Տնօրէն-Ուսուցչաց համար փոստի ծախքը վրան է։ Դպրոցաց և մեծաքանակ գնողաց զեղչ մը կայ։ Միակ կեդրոնատեղին է հրատարակչին գրատունը, Զ. Թորոսեան Պահճէ-Գաբու թիւ 4, ուր ղրկուելու են յանձնարարութիւնք։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Մայր Եկեղեցւոյ Լուսաւորչեան աղջկանց վարժարանի շէնքն երկրաշարժէն վնասուած ըլլալով, վարժարանը՝ կրօնական ժողովոյ արտօնութեամբ՝ առժամեայ կերպով փոխադրուած է Մայր եկեղեցւոյ Ս. Խաչի տաճարը։

Վարժարանի շէնքին նորոգութեանը համար երկու հարիւր ոսկիի պէտք ըլլալով, Գարակէօզեան Ազն. Գրիգոր էֆէնտի յանձն առած է այդ գումարին մէկ մասն հատուցանել և մնացորդն ալ հայթայթել։

Հալէպէն կը գրեն թէ Սիսի կաթողիկոս հանգուցեալ Մկրտիչ Սրբազանի յուղարկաւորութիւնը հանդիսաւոր կերպով կատարուեր և մարմինն ամփոփուեր է տեղւոյն եկեղեցւոյ պարտէզին մէջ։

Ցաւօք կը ծանուցանենք Ալէքսան էֆէնտի Խօրասանճեանի մահը։ Հանգուցեալը Պոլսոյ առեւտրական հրապարակին վրայ ծանօթ էր իբրեւ պարկեշտ ու պատուաւոր վաճառական մը, ինքնօգնութեամբ առաջ եկած։

Իր վաճառատան մէջ աշխատողներուն յառաջդիմութեան հոգածու գտնուած է և անոնցմէ ոմանք առանձին գործի գլուխ կը գտնուին այսօր։

Ազգ. շրջանակի մէջ՝ Խօրասանճեան էֆէնտի անձնուէր աշխատող մը եղած է իբրեւ հոգաբարձու Ազգ. Հիւանդանոցի և իբրեւ անդամ Պէշիկթաշի թաղական խորհուրդին։ Անդամակցած է նաեւ Պատրիարքարանի ժողովներուն։

Խօրասանճեան ընտանիքը խորին սուգով համակուած կը ծանուցանէ դառնաղէտ մահը

ԱԼԷՔՍԱՆ ԷՖ. ԽՕՐԱՍԱՆՃԵԱՆԻ

որ երկարատեւ հիւանդութենէ մը ետքը աւանդեց իւր հոգին այս առաւօտ, 58 տարեկան հասակին մէջ։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը, Ուրբաթ, 2 Դեկտեմբեր, ժամը 8 ին (Ք. Թ.), Պէշիկթաշի Ս. Աստուածածնայ Եկեղեցւոյն մէջ, ուսկից մարմինը փոխադրուելով Շիշլիի գերեզմանատունը, պիտի ամփոփուի իւր ընտանեաց դամբարանը։

Պէշիկթաշ, 1 Դեկտեմբեր, 1894.

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ընդ հովանաւորութեամբ Բերայի կրթական խնամակալութեան, կիրակնօրեայ առեւտրական վարժարանի Գ. շրջանը պիտի սկսի առաջիկայ յունվար 8 կիրակի օր։ Պ.տի ուսուցուին վաճառականութիւն, տումարակալութիւն եւ հաշուագիտութիւն։ Ծրագիրը ձրի կը տրուի փափաքողաց, Պահճէ Գաբու Զ. Թորոսեան գրատունը։ Արձանագրուելու համար դիմել, ամեն օր առ Մինաս էֆ. Սիրունեան, Բերա, Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ խորհրդարանը։ Վճարումն է ամսական մէկ մէճիտ միայն կանխիկ։

ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Վկայեալ Համիտիէ առեւտրական վարժարանէն

199 1—6

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Պոլսոյ վերաքննիչ ատենին անդամ անուանեցաւ Քէմալ պէյ, հարցաքննիչ դատաւոր-անդամ նախնական դատարանին Պոլսոյ։

Պոլսոյ նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր-անդամ անուանեցաւ Սիւրէյեա էֆէնտի, անդամ Հուգուգի երկրորդ դատարանին Բերայի, և իրեն յաջորդեց Քիւրէյեան Գրիգոր էֆէնտի։ Ասոնք կատարեցին օրինական երդումը։

Կրթական նախարարութեան քննիչ ժողովին պաշտօնեայ անուանեցաւ Թէվֆիք էֆէնտի։

Նոյն ժողովոյ՝ հայերէն հեղինակուած գրքերու քննիչ անուանեցան Միլքիյէ վարժարանի ուսուցիչներէն Մուխթար էֆէնտի և նոյն վարժարանի շրջանաւարտներէն Սիւրէյեա պէյ։

Պուլկարերէն հեղինակուած գրքերու և պուլկար վարժարանաց քննիչ անուանեցաւ Պոլսոյ երկրորդական վարժարանին շրջանաւարտներէն Ալաէտտին պէյ։

Յունարէն հեղինակուած գրքերու քննիչ անուանեցաւ Միլքիյէ վարժարանին շրջանաւարտներէն Ալի պէյ։

Նոյն ժողովոյ՝ գրքերու և այլ և այլ գրութեանց շրջման քննիչ անուանեցաւ Կրթական նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանի արձանագրիչներէն Րիզա էֆէնտի։ Ասոնք կատարեցին օրինական երդումը։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ մայրաքաղաքիս գերմանական դեսպանատան խորհրդական Պ. Ջիրչքիի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ֆրանսայի նախարարապետին քարտուղար Պ. Սէնեէրի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Մայրաքաղաքիս գերմանական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Սիէկֆրիտի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Մարսիլիայի «Քռէտի Ընտիւսթրիէլ է Քօմմէռսիալ է տը Տէբօ»ի տնօրէն Պ. Պուռժուաի և Պ. Պօմէզիլի։

ՔՈԼԵՐԱՅԻ ԴԷՄ ԴԵՂ.—Արքունի փողերանոցին նախորդ պաշտօնեաներէն Ահմէտ Շէֆիք էֆէնտիի կողմէ քոլերայի դէմ գտնուած դեղն, որ կը բաղկանայ դեղահատէ մը եւ խմելէ մը, բժշկական վարժարանին կողմէ պատրաստուած տեղեկագրոյ մը համաձայն, հնարիչն անձամբ պիտի փորձէ քոլերա գտնուած տեղերն երթալով և իրեն պիտի ընկերանան երեք բժիշկներէ կազմեալ յանձնաժողով մը, որ պիտի ընտրուի տեղական կառավարութեան կողմէ։ Այս տեղեկագիր մատուցուած է Վեհ. Սուլթանին, որ հրամայած է այդ դեղին փորձը կատարել պատասխանատուութիւնը բժիշկներուն վրայ ըլլալու պայմանաւ և արդիւնքը տեղեկագրով մը իրեն մատուցանել։

Առողջապահական ժողովոյ որոշմամբ՝ Ահմէտ Շէֆիք էֆէնտի Ատալիա պիտի երթայ, ուր քոլերա կը տիրէ, և հոն առողջապահական երեք բժիշկներէ կազմեալ յանձնաժողովոյ մը հետ պիտի կատարէ իր դեղին փորձերը։

ԾԱՂԿԱԽՏ.—Պետական Խորհուրդը նկատողութեան առած է այն ծրագիրներն, որք պատրաստուած են պատուաստի կանոնագիրը գործադրելու, հարկ եղած պաշտօնեաները կարգելու եղանակին և այլ պարագայներու վրայ։ Պետական Խորհուրդն առջի օրը հրաւիրեց պատուաստի աշխատանոցին տնօրէն գնդապետ Տօքթ. Հիւսէյին Բէմզի պէյն, որ ներկայ գտնուեցաւ կատարուած խորհրդակցութեանց։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնն որոշած է աւելի դիւրութիւններ ընծայել մաքսատուններէ անցուած Րէժիի ծխախոտներու քննութեանը համար և առայդ հարկ դատելով երկու նոր պաշտօնեայներ կարգել, Բ. Դուռնէն արտօնութիւն խնդրած է ելմտացոյցին վրայ ըստ այնմ յաւելում մը ընելու համար։

Սոյն կ'իմանանք թէ Րէժիի վարչութիւնը շնորհակալութիւն յայտնած է Մաքսային վերատեսչութեան այս որոշմանը համար։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց երկաթուղիներու տնօրէն Խայրի պէյ՝ Սէլանիկ-Տէտէ-Աղաճի երկաթուղւոյ աւարտած երկրորդ մասին առժամեայ ընդունելութիւնը կատարելու համար մեկնած ըլլալով, մինչեւ որ վերադառնայ՝ երկաթուղեաց տնօրէնի պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ օգնականը՝ Աբրամ էֆէնտի Մարկոսեան։

Մասնագէտ խորհրդական Կալան էֆէնտի միեւնոյն պաշտօնով մեկնած ըլլալով, իր պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ Հանրօգուտ շինութեանց ժողովոյ անդամներէն գնդապետ Հիւսէյին Շէրէֆէտտին պէյ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքն ընտրելու պաշտօն ունեցող ժողովին՝ Իզմիրի թեմէն անդամ կարգուած է վաճառական Տիմիթրաքի Փօլիթանիտիսի էֆէնտի, Մաղնիսայի ու Գուշ Ատասի թեմերէն՝ խառն ժողովոյ առաջին քարտուղար Տիմիթրաքի Քալիթրօպուլօ էֆէնտի և Վառնայէն՝ Սթիլիաքի Սթաւարի էֆէնտի։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Նոյեմ. 29ին Ատալիայի մէջ քոլերայէ տասնութ դէպք, որոց երկուքը մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն մին մեռած է եւ միւսներն ապաքինած են։

—Մինչեւ Նոյեմ. 29, Տիարպէքիրի մէջ երեք օրէ ի վեր քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ.—Առողջապահական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Սեւ ծովու ասիական եզերքէն (Թուրքեւռուսական սահմանագլխէն մինչեւ Ամա) եկող նաւերուն համար հաստատուած քարանթինաները ջնջուած են։

—Մարմարայի ծովեզրէն (Թուզլայէն մինչեւ Գարա-Պիղա) եկող նաւերուն համար հաստատուած 24 ժամու քարանթինան ջնջուած է դեկտ. 29 էն սկսեալ։ Նմանապէս ջնջուած է ցամաքի ճամբով Անատոլուի ներսերէն եկող ճանբորդներուն համար հաստատուած 24 ժամու հսկողութիւնը։

Այս պահուս Թուզլայի մաքրանոցին մէջ քարանթինա սպասող նաւերն եւ ուղեւորները կ'օգտուին սոյն տնօրինութենէն։

—Դարտանէլի ծովեզրէն եկող նաւերուն համար հաստատուած տասնօրեայ քարանթինան գործադրելի է մինչեւ Լամփսա, առանց Մէրսինը մէջը դրուելու։

ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԷՆ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պ. Զաֆիրօբուլոյի յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցեր է հոն, երեքշաբթի օրը, մեծ հանդէսով։

Մալաթիոյ քաղաքային եւ զինուորական իշխանութիւնք ներկայ գտնուեր են։ Խուռն բազմութիւն հետեւեր է դագաղին։

ՕՐՕՍՏԻ-ՊԱԽ ԵՒ ԸՆԿ.—Ծանօթ վաճառատունը հիմնական նոր վերակազմութիւն մը պիտի ստանայ, եւրոպական համանման հաստատութեանց ձեւով, ինչպէս Բարիզի Լուվրը, Պօն-Մարշէն եւ այլն։ Օրօստի Պախ ընկերութիւնը լուծուելով, անոր պիտի յաջորդէ անանուն ընկերութիւն մը՝ բաժնեթուղթերով, որոց թիւն ու գումարը տակաւին յայտնի չէ։ Հիմնադիրներն ապահովութիւն ստացած են արդէն դրամագլուխին կարեւոր մէկ մասը Եւրոպայէն հայթայթելու։ Վաճառատան արդի պաշտօնէութիւնը, որ պիտի բազմապատկուի, շահակից պիտի ըլլայ ապագայ ընկերութեան, ինքն ալ բաժնեթուղթեր ունենալով։

ՀՐՇԷՋ ԳՈՒՆԴԵՐ.—Յայտնի է թէ վեհ. Սուլթանին հրամանով յանձնաժողով մը ղրկուած էր գաւառները, գլխաւոր քաղաքներուն մէջ ջրհանկիր զօրաց վաշտեր կազմակերպելու համար։ Այդ յանձնաժողով տեղեկագիր մը ուղղած է ձեռնհաս իշխանութեան, որով 20,000 ոսկիի առաջին վարկ մը կը խնդրէ ջրհաններու եւ գործիներու գնման եւ ջրհանկիրներու կազմակերպութեան համար։ Այս տեղեկագիր, Ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ քննուելէ ետք, պիտի քննուի նաեւ Մալիյէին ու Սպարապետութեան կողմէ։ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն հրամայած է փութով կարգադրել այս գործը։

ՆՈՐ ԹԵՐԹ. — Կայս. կառավարութիւնը արտօնութիւն շնորհեր է սերպիացի ծանօթ խմբագիր Պ. Սավիչին՝ սերպերէն կիսաշաբաթական թերթ մը հրատարակել ի Կ. Պոլիս։ Նոր թերթին անունը պիտի ըլլայ Զարիկրատսքի Կլասնիք (Սուրհանդակ Կ. Պոլսոյ)։

ԿԱՆՍ. ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. Սուլթանն՝ Հալէպի կուսակալութեան մէկ տեղեկագրէն իմանալով որ Զէյթունի վախճանեալ գայմագամ Թահսին էֆէնտիի ընտանիքը կարօտ վիճակի մէջ կը գտնուին եւ անկարող են իրենց ծննդավայրը վերադառնալու, հրամայած է երեք հազար ղրուշ շնորհել անոնց։

ԱՆՏԱՌԱՑ այս տարուան վերջին վեց ամսուան հասոյթն անցեալ տարուան նոյն միջոցի հասոյթէն 2,700,000 ղրուշ աւելի եղած է եւ նախորդ տարիէն ալ 4,398,000 ղրուշ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍ-Պիրէճիկի երկաթուղւոյ գծին անցնելիք տեղերը վերջնապէս սահմանելու եւ այդ առթիւ ծագած անհամաձայնութիւնը կարգադրելու համար Սպարապետ Դրան սպայակոյտի Գ. եւ Դ. ճիւղերուն տնօրէն Միրլիվա Էօժէր Բեամիլ փաշա Դամասկոս պիտի ղրկուի։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը ծանուցած է բոլոր պաշտօնէից որ ժամանակին գտնուին իրենց գործին գլուխը եւ ամեն կերպով դիւրութիւն ընծայեն գործի տէրերուն։ Օրական արձանագրութիւն մը պիտի ըլլայ որպէսզի պաշտօնեայք ժամանակին գտնուին եւ հակառակ պարագային մէջ անոնց ամսականէն զեղչ մը պիտի ըլլայ օրականի հաշւով։

ՊԷՐՈՒԹ-Դամասկոսի շոգեշարժ թրամուէյի գծին շինութիւնք փութով առաջ կը տարուին. բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ամրան մէջ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնն որոշած է նոր գիծ մը հաստատել, որուն կեդրոնը պիտի ըլլայ Սագըզ կղզին։ Շոգենաւք պիտի երթեւեկեն Ասոր ծովախորշին եւ շրջակայ փոքր կղզիներու միջեւ եւ ամեն շաբթու Սագըզի մէջ պիտի հաղորդակցին Կրետէ եւ Սուրիական ծովեզր երթեւեկող Մախսուսէի շոգենաւերուն հետ։ Ըստ այդ որոշման, Սէլանիկ շոգենաւն երէկ մեկնեցաւ նոյն երթեւեկութիւնները կատարելու համար։ Պէյքօզ եւ Սագըզ շոգենաւներն ալ նոյն գծին յատկացուած են։

ԱՐՁԱԿՈՒԱԾ զինուորներէ 650ն երէկ Իզմիտ ու Մուտանիա ղրկուեցան։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին ախտաճանաչութեան ուսուցիչ կարգուած է հազարապետ Րիֆաթ Հիւսամէտտին էֆէնտի։

ՀԱԼԷՊԻ նահանգին մէջ անցեալ սեպտեմբեր ու հոկտեմբեր ամիսներուն 1358 ծնունդներ եւ 682 մահեր պատահած են։

ԱՆՏԻՈՔԻ մէջ անցեալները քարէ արձան մը գտնուած է որ մարդ մը կը ներկայացնէ, սակայն ոեւէ արձանագրութիւն չունի. հետեւաբար յայտնի չէ թէ ո՛ր ժամանակին կը վերաբերի։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ վաճառականներէն Ալօթինի եղբարք երկու հարիւր հազար ֆրանք նուիրած են Գավալայի յունաց վարժարաններու եւ բարենպաստ հաստատութեանց։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ Խորհուրդը նկատողութեան պիտի առնու այն տեղեկագիրը զոր Պետական Խորհուրդը պատրաստած է՝ մթերանոցներու մասին Մաքսային վերատեսչութեան եւ Պէրութի Բարափանց ընկերութեան միջեւ եղած խնդրոյն համար։

ՏԷՐՍԻՄԻ Թօփուզլը Աշիրէթէն հինգ աւազակներ Հավիք անուն տեղէն այլեւայլ գոյքեր եւ երեք ջորիներ յափշտակեր են, սակայն շրջակայքը գտնուած պահապան զինուորք հասնելով այդ գոյքերն ու ջորիները ետ առնլով տէրերուն վերադարձուցեր են։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ.—Պոլսոյ Սէրրաճխանէ թաղին մէջ դեղագործ Ցօթաքի էֆէնտիի համար կըսուի թէ հարիւր քսան տարին անցուցած է, ուստի որովհետեւ, իր պատմածին նայելով, Սուլթան Մահմուտ կայսեր գահակալութեանը ատեն երեսունըհինգ տարեկան ըլլալով դեղագործութիւն կ'ընէ եղեր։ Ցօթաքի էֆէնտի ամուրի է [illegible] վթար կը պահէ իր բոլոր կարողութիւնները։

—Պոլսոյ Քէչէճիլէր թաղին մէջ ալ Հաճի Եուսուֆ Հիտայէթ անուն մարդ մը կայ, որ եկմտական 1182 թուականին ծնած է, ուստի հարիւր քսանըութը տարեկան է։

Պ. ՎԻՆՍԸՆԴ ՔԱՅԼԱՐՏ, օսմ. հանրային պարտուց վարչական խորհրդոյ նախագահը, այսօր Լոնտոն կուղեւորի իր տիկնոջ հետ։

ԹՕՐՆԻՔՐՕՖՏ անգլ. շոգենաւն որ Կէլիպօլուի առջեւ խրած էր, ազատուելով իր ճամբան շարունակեր է։

ՊՈԼՍՈՅ ոստիկանաց ժողովոյ նախորդ անդամ ոստիկան Սալիհ էֆէնտի Բերայի ոստիկանաց ժողովին անդամ կարգուած է։ Թագսիմի ոստիկանապետ Ճէմալ էֆէնտի միեւնոյն պաշտօնով Խասգիւղ փոխադրուած է եւ Տօլմա Տէրէի ոստիկանապետ Ահմէտ էֆէնտի ալ Եյուպ։

ՄԷՐՍԻՆԻ մէջ երկու հարիւր ոսկիէն աւելի գումար մը հանգանակուած է ի նպաստ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն վնասելոց։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին անտառաց առաջին քննիչ կարգուած է Պրուսայի անտառաց նախկին քննիչ Պօղոս էֆ. Արսլանկիւլ։

Գոսովայի նահանգին անտառաց առաջին քննիչ կարգուած է Այտընի անտառաց առաջին քննիչ Արեւեան Ցովսէփ էֆէնտի։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութեան վիճակագրութեանց առաջին քարտուղար Սայիտ պէյ երէկ Իզմիր ուղեւորեցաւ, ուր վիճակագրութեանց պատրաստութեան եղանակի մասին հարկ եղած կանոնները ցոյց պիտի տայ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ կեղծ ոսկիներ երեւան ելած են. ասոնցմէ մաս մը Աթէնքի մէջ տեսնուած են։

ԷՏԻՐՆԷԻ մէջ սաստիկ ձիւն ընելուն պատճառաւ Վիէննայի կառախումբն երէկ առաւօտ սովորականէն մէկ ժամ ուշ ժամանեց Սիրքէճիի կայարանը։

Համըմքէօյի կողմերն ալ սաստիկ ցուրտ կընէ։

ԻԶՄԻՐԻ ապահովագրական ընկերութիւնք յունվարէն մինչեւ անցեալ շաբաթ օր պատահած հրդեհներու համար 64,742 անգլիական ոսկի հատուցած են. անցեալ տարի այդ գումար 17,234 ոսկի էր։

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ. — Հոլանտական դեսպան Պ. Սթալ Բիրչիլ նախընթաց իրիկուն հացկերոյթ մը տուաւ որուն ներկայ էին ֆրանսական դեսպան Պ. Գամպօն, անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըրրի եւ Լէտի Քըրրի, շուէտական ու սպանիական դեսպանները եւ ուրիշ հրաւիրեալք։

Պ. ՆՕՊԼԷ.—Կը հերքուի տեղական լրագրի մը հրատարակած այն լուրը, թէ Պ. Նօպլէ պիտի հրաժարի օսմ. հանրային պարտուց ընդհ. տնօրէնի պաշտօնէն։

ԿԵՂԾՄԱՇԿ.—Իզմիրի մէջ կեղծմաշկ երեւան ելած է եւ մինչեւ հիմա հինգ-վեց տղաքներ վարակուած են։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Պաշիրէ անուն տեղը 222 ոսկի հաւաքուած է ի նպաստ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն վնասելոց։

ԱՐԱԲԿԻՐԻ երեւելիներէն Քիւրքճեան Նազարէթ էֆէնտիի միջոցաւ այս տարի Բասթէօռեան գրութեամբ շերամի հունտեր հասցուած են։ Այդ հունտի իւրաքանչիւր տուփէն վեց-եօթը օխա խոզակ արտադրուած է։

ԱՐԿԱԾ. — Առջի գիշերը՝ Պոլսոյ Մահմուտ Փաշա թաղը գտնուած տան մը սպասաւորը՝ Իսմայիլ՝ սենեկին մէջ քնացած պահուն վերմակը մօտը գտնուած կրակարանին մէջ իյնալով բռնկեցաւ։ Իսմայիլ ժամանակին արթնցած չըլլալով, մարմնոյն մէկ քանի տեղերն այրեցան եւ հետեւեալ օրը մեռաւ։

ԱԼԻՒՐԻ ԳԻՆԸ Ռուսիոյ մէջ 25 կոպէկ վրայ դրեր է։

ՎԵՐԻՆ ՎՈՍՓՈՐԷՆ կը հաղորդեն թէ իսկումբրիի որսը հրաշալի կերպով առատ է։ Այս ձուկ, որ այս եղանակին մէջ մեծաքանակ կը գաղթէ Սեւ ծովէն, այս տարի արտասովոր կերպով շատ է։ Վոսփորի երկայնքը, Րումէլի Գավաքէն մինչեւ Պէօյիւքտէրէ, նեղուցը կը վխտայ ձուկով։ Զինուորներու, գաղթականներու, ամեն տեսակ խեղճ մարդերու ամբոխ մը ինքզինքը տուած է այդ որսին որ ճշմարիտ բաղդ մըն է իրենց համար։ Ծովուն մէջ կողովներ միայն իջեցնելով, մեծ քանակութեամբ իսկումբրի կ'որսան։ Երբ մանաւանդ, երեքշաբթի գիշերուան պէս, հիւսիսային հովը ուժգնութեամբ փչէ, ծովեզերքը ձուկով կը լեցուի։ Տեղական սպառումէն զատ, իսկումբրին մէկ մեծ մասը դուրս կը ղրկուի աղը դրուելու համար։

Աստի անտի

ՕՏԱՐ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՆ Ի ՓԱՐԻԶ

Պ. Պրուարտէլի մէկ մանրամասն տեղեկագրին համեմատ, Փարիզի բժշկական համալսարանին մէջ աճողին է օտար ուսանողներուն թիւը։ 5144 ուսանողներէն 1002 հատը օտար են, որոց 833ը այր եւ 169 կին. ֆրանսացի ուսանողուհիները 26 հատ են միայն։ Այս առթիւ, բժշկական համալսարանին գահերէցը դիտել կուտայ թէ ուսանողներուն թիւը կը [illegible] է ութը տարուընէ ի վեր։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Էտինպուրկի լրագիր մը հետեւեալ ծանուցումը կը հրատարակէ— «Երիտասարդ մը կը փափաքի ոտովայնախօսութեան դասեր առնուլ։ Ի փոխարէն, յանձն կ'առնէ պատուհաններ սրբել։ Դիմել Իվընինկ Նիւզի խմբագրատունը, Թ. 8944»։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ

Լէօբոլէն (Կալիչիա) կը հաղորդեն թէ մեծահարուստ կալուածատէր մը, կոմս Վիքթօր Պավորովսքի, անձնասպան եղեր է։ Պավորովսքի կոմսը ծանօթ էր ո՛չ միայն իր դիրքովը, այլ եւ իր գրական աշխատութիւններով. Լորտ Պայրընի գործերը բոլոներէնի թարգմանած էր։

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ ԾԽՈՂՆԵՐԸ

Հոլանտայի մէջ ծխախոտը տարին 17 հազար տակառաչափէն աւելի կը սպառի։ Այդ երկրին մէջ գրեթէ մատամբ կը ցուցուի չծխողը։ Ամեն հանրակառքերու եւ շոգեկառքերու մէջ անխտիր կը ծխեն, թէպէտ այդ կառքերէն մէկ քանիին վրայ մեծ տառերով «չծխողներու յատուկ» ըլլալն ազդարարուած է։ Վեց տարեկանէն վեր տղաք հաստ ու սեւ սիկառներ ծխելով կը շրջագային, եւ 10 տարեկան տղայ մը ծաղրելի կ'ըլլայ, եթէ բերանը ծխամորճ մը չունենայ կամ չկրնայ ծխել։ Շատերը մէկ եօթնեկի մէջ 200 սիկառ կը ծխեն. ասոնց մեծագոյն մասն աղքատ դասէ են։ Ծխախոտի ներածութեան մաքսը շատ նուազ է. հետեւապէս՝ ծխելը շատ դիւրագին։ Ամեն տեսակ աշխատութեան ատեն ծխելն ընդհանրական սովորութիւն է։

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԱԿՌԱՅՆԵՐ

Արհեստական ակռաներու գործածութիւնն Ամերիկա շատ յառաջացած է։ Ի Նիւ-Եորք միայն առանձնագործ գործարանը 1893ին 8 միլիոն կեղծ ակռայ շինած է։ Հետաքրքրական է գիտնալ որ ամբողջ Ամերիկայի գործարանաց արտադրած ակռաներու տարեկան թիւն է 20 միլիոն։ Այս ակռաներուն ամեն մէկուն գինը՝ միջին հաշւով՝ 7-10 տոլար է. ա՛յնպէս որ գրեթէ ամեն մարդ կը կրէ այդ ակռաներէն. եւ որովհետեւ անոնց կազմուածին պատրաստութեան համար ոսկի ալ կը գործածուի, ուստի տարին 800 քիլօկրամ ոսկի այս գործին համար պէտք է, որուն գինն է՝ միջին հաշւով՝ 125,000 անգլ. լիրա։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մաքսային 5 % պարտաթուղթերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1/13 յունուար 89ի թիւ 5 բոլոր կտրօնները որք մինչեւ դեկտեմբեր 31 (Հ. Տ.) չներկայացուին գանձուելու համար, պիտի ջնջուին։

Կ. Պոլիս 1 դեկտ. 94

⁂

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ հանրային պարտուց արժէթուղթերն ունեցողներուն թէ 1881 դեկտ. 8/20ի կայս. Իրատէին Ե. յօդուածին 5րդ հատուածին համեմատ այն բոլոր կտրօնները որոնք իրենց պայմանաժամին լրումէն մինչեւ վեց ամիս չգանձուին, ջնջուած են։

Հետեւապէս, 1889 մարտ 1/13ի կտրօնները որք չգանձուին մինչեւ 1895 մարտ 12, Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան քով պիտի մնան։

Կ. Պոլիս 1 դեկտ. 94

⁂

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կ. Պոլսոյ Թրամուէյներու ընկերութեան բաժնետէրերը արտասովոր ընդհանուր ժողովքի կը հրաւիրուին, կանոնագրին 32, 33 եւ 36 յօդուածներուն համեմատ, 1895 յունուար 5ին (Ն. Տ.) կէսօրէն մէկ ժամ ետքը, ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց։

1. Լսելու համար վարչական Խորհուրդի տեղեկագիրը ի մասին ընկերութեան պարտաթուղթերուն ժամանակէն առաջ գանձուելու պատեհութեան կամ իրենց տոկոսներուն սակին զեղչման։
2. Եթէ հարկ ըլլայ, վաւերացնել այս տեղեկագրին եզրակացութիւնները։

Առնուազն տասը բաժնեթուղթ ունեցողները եթէ կը փափագին ներկայ գտնուիլ այս ժողովին, գումարումէն տասն օր առաջ պարտաւոր են իրենց արժէթուղթերն յանձնել ի Կ. Պոլիս ընկերութեան արկղն եւ ի Փարիզ, Քրէտի Լիոնէ Պանքան։

4—4

Լ'ԷԴՈՒԻԱԼ

Նորուշէ-ու-բէլնէյ փա-ն, Բերա, Մեծ Փողոց, Թ. 398.— Ցոյժ նպաստաւոր պայմաններով կը վաճառէ ճերմակեղէններ կանանց համար, ճշմարտապէս Բարիզեան տեսակէ, ամբողջովին ձեռքով կարուած ու բանուած։ Այդ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ծանրագին ճերմակեղէններ ինչպէս նաեւ գունաւոր մետաքսեղէններ, վերջին նորութեանց համաձայն, ամբողջական պատրաստութեամբ, հարսանեաց օժիտի համար։

Վաճառումները շատ աժան գիներով։

5—12

Ուսումնական Խորհուրդէն վկայեալ պատուաւոր ուսուցիչ մը պատրաստ է լեզուաց ճիւղը դասախօսել մասնաւոր տանց եւ վարժարանաց մէջ։ Օսմաներէն գեղագրութիւն նաեւ կատարելապէս կարող է ուսուցանել. դիմել Արեւելքի խմբագրութեան։ 200 1—6

ՕՐԷՆՔՆԵՐՈՒ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ

Հրատարակութիւն

Ա. ՑԵՑԷԼ

ԱՇԱՐ ՆԻԶԱՄՆԱՄԷՍԻ
ՏԱՍԱՆՈՐԴԻ ՕՐԷՆՔԸ

Իւրաքանչիւր էջի մէկ կողմը Հայատառ Թուրքերէն բնագիրը, եւ միւս կողմը Հայերէն թարգմանութիւնը։

Գին 2 1/2 Ղուրուշ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է
Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ
Թիւ 27, Ֆինճանճըլար, Կ. Պոլիս

Կը գտնուի նաեւ ամէն Հայ գրավաճառաց խանութը։

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԳԱԼՖՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՅՔ
ԲԵՐԱ, Մեծ փողոց, Պօն-Մարշէի դէմ թիւ 345

Գալֆօբուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ բերել տուած են Փարիզէ եղանակիս ամեն գեղեցիկ նորաձեւութեանց ճոխ մթերք մը, կանանց զգեստուց համար մետաքսեայ ներպաններ, բուրդէ եւ մետաքսէ հիւսուածք նոր նկարներով, ժանեակներ, բլիշներ եւ կերպասներ եւ ուրիշ շատ նիւթեր բարձր նորաձեւութեան։

Այս վաճառատունը ի վաղուց ծանօթ, հասարակութեան վստահութիւնը գրաւած եւ ապրանքներուն գեղեցկութիւնը ընդհանուր համբաւ վայելած է։ Ապրանքներուն ճաշակին ու տեսակին ամեն հոգ տարուելով հանդերձ՝ վերջին աստիճան աժան գին որոշուած են։

163 ՈՐՈՇ ԳԻՆ 20—20

ՏՈՔԹՕՐ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

(Գում-գաբու, Պօսթէրտօլ փողոց 15 թիւ տունը)

Ցետ բազմամեայ փորձառութեան, այժմ հաստատուած ըլլալով վերոյիշեալ թիւ տունը, մասնաւոր խնամօք կը դարմանէ կուրծքի, մարսողական գործարանաց եւ ծննդաբերական ամեն տեսակ հիւանդութիւնները, եւ կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։

Ամեն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը եւ հինգշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի կը դարմանէ։

Նաեւ չորեքշաբթի կէս օրէ առաջ եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ կամուրջին գլուխը Քիւչիւքեան էֆէնտիի դեղարանը հիւանդ կը դարմանէ։ 187 11—50

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Պարոն Միքիլթի,

Քիմիական կատարեալ տարրալուծման ենթարկեցի ձեր պատրաստած քոնեաքին նմոյշները որոնք ձեր վաճառանիշը կրող շիշերու մէջ կը գտնուէին։ Այս նմոյշներուն ֆիզիքական ու զգայարանական յատկութիւններն ալ ուսումնասիրուած են։

Ձեր պատրաստած քոնեաքը բոլորովին պայծառ, յստակ եւ ախորժահամ է։ Հոտ կլանողութիւնը թեթեւապէս թթուաշ է, եւ կը հոտը կը յիշեցնէ օղիներուն (քոնեաք) լաւ յատկութիւնները։ Իր գոյնն է յամպարի բաց դեղին, եւ իր խտութիւնն է ըստ մէջ 0,950 եւ 0,940էն 15°. ալքոլային աստիճանն է 84.2։ Թորայման միջոցաւ անկից հանած ալքօլս բնաւ չունի վերուծական կամ ուրիշ ալքօլի հոտ, այլ ճիշդ այն հոտը որ կը յիշեցնէ գինեծաղկային եթերներուն հոտը։ Ցետոյ, քոնեաքի այս նմոյշներուն քիմիական բաղադրութիւնն հաստատելու համար, դիմեցի՝ Պ. Պ. Շըվալիէի, Վինտերհոլթի, Շեթայնըրի. Սալէի, Բիէօի, Մոնըրի ի գործ դրած եղանակներուն. Ջրային շոգիացած մասը՝ 1.88 առ հարիւր միացորդ մը տուած է. քանի մը կաթիլ Փէռքլօրիւր տը ֆէռ անմիջապէս երեւան բերաւ թանաթ տը ֆէռի յատկանշանական սեւ գունաւորումը։

Իմ ամբողջ քննութիւններուս արդիւնքին նայելով քոնեակին նմոյշները կը պարունակեն քիմիական հետեւեալ բաղադրութիւնը.

Խաղողի եթերանիւթային ալքօլ	43.10
Ջուր	55.02
Հաստատուն միացորդ	1.88
Համագումար	100,00

Հակառակ իմ մանրախոյզ քննութիւններուս՝ քոնեակի յիշեալ նմուշներուն մէջ չկրցի գտնել առողջութեան վնասակար ոեւէ օտար նիւթ։ Ուրախ եմ որ կրնամ յայտարարել ձեզ թէ այցելած ըլլալով ձեր Պալըք-Բազարի գործարանն ի Պոլիս, եւ պատրաստութեան ծառայող նախնական նիւթերը քննած ըլլալով, ինչպէս նաեւ մթերուած արտադրութիւնը, անձամբ հաստատեցի թէ խաղողի զուտ գինիի ոգին իբրեւ հանուած է Սամսոնի միքէզ ճերմակ գինիէ. ասիկա ամեն պարագայի մէջ լուրջ երաշխիք մըն է ձեր պատրաստած քոնեակի տեսակին գերազանցութեանը։ Գինիի հոտին փափկութիւնը եւ անուշութիւնը յատկանշանական հանգամանքը կը կազմեն ձեր քոնեակին։

Այս բաներուն վրայ հիմնուելով կը եզրակացնեմ թէ խաղողի քոնեակը, զոր կը պատրաստէ Միքիլթի գործարանը, արժանի է որ հասարակութեան յանձնարարուի իբրեւ առողջապահական ըմպելի։

Ի հաստատութիւն որոյ կը յանձնեմ ներկայ վկայականս։ Ժ. ՄԱՆՆԻ

Քիմիագէտ կայս. Պալատան

Կ. Պոլիս 4 օգոստ. 94

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

1/13 Դեկտ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գինը		Տոկոս %	Անուանք Արժէթղթոց	Թուական	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,372	100		1	Քոնսոլիտ Միլլի A	1331	— —	65 30
» 10,241,043	100		1	» » B		— —	44 —
» 30,332,811	100		1	» » C		— —	30 20
» 43,963,396	100		1	» » D		— —	27 38
Ֆր. 798,000,000	400		—	Րումէլիի Երկաթուղի	1870	125 1/2	120 75
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	— —	97 —
Ֆր. 135,631,180	500		4	Բրիորիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,938	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթ	1886	— —	— —
	Անուանական	[illegible]					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	8 —	10 22
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինօբլ	1872	— —	4 15
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	— —	5 36
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1878	— —	36 50
» 45,000,000	500	300		Անատօլուի (Բաժնեթուղթ	1889	— —	365 —
» 30,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		177 —	177 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	— —	8 27 1/2
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ		— —	500 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	— —	20 32
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	1 89
Օ. Ո. 440,000	11	5 1/2		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	— —	7 72 1/2
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1332	— —	402 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ԴԻ ՎՐԱՅ		Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի		3	12 1/2
1 ամսուան համար		5	50
1 օրուան համար		1	65
[illegible]		—	—
Կանոնիկ (Հէվալէսիվ)		—	40
ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐՆ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	13/16
Փարիզ »	Ֆր.	22	71 1/4
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիօր.	11	13
Պերլին չէք	Մարք.	18	45

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	5	50
ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	22
20 Ֆրանքնոց	88	06
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Րուպլ Թղթադրամ	8	12
Մէճիտիյէ	108	10
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 12 Դեկտ.		
Քոնսոլիտ Օսմ. B կնիքվ. Ֆր.	— —	—
» » C » »	28	70
D (Բացուած »	25	62
(Գոցուած »	25	55
Րումէլիի Երկաթուղի »	123	12
Բրիորիթէ »	— —	—
Մաքսային Պարտաթուղթ »	— —	
Օսմանիյէ »	446	25
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	473	12
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	668	43
Ռանթ Ֆրանսական 3 % »	102	35
» » 3 1/2 % »	107	45
» Իտալական »	86	55
Քրէտի Լիոնէ »	801	25
Քրէտի Ֆոնսիէ »	917	50
Քոնդուառ տ'էսքօ'մ »	548	75
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	3050	—
Եգիպտական Միացեալ »	— —	—
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	145
ՎԻԵՆՆԱ 12 Դեկտ.		
Րումէլիի Երկաթուղի Ֆիօրին	70	10
Օսմ. Ռէժի »	231	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	124	80
« Փարիզի » »	49	50

ԼՈՆՏՈՆ 12 Դեկտ.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	65	75
» » B »	44	—
» » C »	28	25
D (Բացուած »	25	37
(Գոցուած »	25	31
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4 %) Երաշխաւորեալ.	98	—
» » 1894 3 1/2 %) Եգիպ. Հրկ.ով	102	25
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	16	56
Ալյօրնի Երկաթուղի »	13	50
Միացեալ Եգիպտական »	102	50
Առանձնաշնորհեալ » »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	102	81
Ռանթ Հելլենական 5 % »	30	50
» » 4 % »	33	—
Պուլկար. Փոխառ. 6 % »	87	—
» » Նոր 6 % »	101	—
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	336
ՊԵՐԼԻՆ 12 Դեկտ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	10
Րումէլիի Երկաթուղի »	110	10
Անատօլուի Երկթղ. 1/4 Պրթղթ. »	93	10
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	345
» Փարիզի » 2 ամիս	81	—
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	61	50

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 12 Դեկտ.

Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Սէրի	25	37
» Երկաթուղի	122	—
» Ռէժի	— —	—
Մաքսային Պարտաթուղթ	— —	—

Բրիորիթէ	— —	—
Պանք Օթոման	668	25
Եգիպտական Միացեալ	514	37
Ֆրանսական Ռանդ 3 %	102	37

ԻԼԱՆ

Ճէննէթմէքեան Բէրթէվնիյալ Վալիտէ Սուլթան հազրէթլէրի վագֆ շէրիֆինտէն Իսքիւտարտա Փաշա Լիմանընտա քեաին օլուպ 10 սէնէ միւտտէթլէ վէ շէրաիթը մուգարրէրէ վէճհլէ շէհրի 75 լիրայի օսմանի պէտէլը իճարը իլէ թալիպի եօհտէսինտէ պուլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընմըշ օլան 1 պապ տաքիք տէկիրմէնինին ախիրէն թաառուզ օլունան շէրաիթ տայիրէսինտէ 97 աաէտ լիրայի օսմանիտէ թալիպի եօհտէսինտէ պուլունտուղունտան վէ քեանունը էվվէլին 5ինճի բազար իրթէսի կիւնիւտէ նիհայէթ սաաթ 8է գատար հէր գաչ դրշ. վէ 7ինճի չարշանպէհ կիւնիւտէ քէզալիք սաաթ 8է գատար 100տէ 5 զամմ օլունաճաղը հալտէ գապուլ օլունաճաղընտան պինաէն շէրաիթը մուաթթէլի մէզքիւրէյի անլայարագ պէտէլը իճար մէզքիւրտէ զամմ իլէ թալիպ օլանլարըն անալէօբէ 100տէ 15րտէ փէյ աքչէլէրինի մուսթասհիպէն էվգաֆը հիւմայուն նէզարէթը ճէլիլէսինտէ վագֆ միւշարիլէյհա գալէմինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

1—4

ԻԼԱՆ ԳԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Վուսթիա Սէնիյէ Գարաֆարիէ Կէօքիւլիւ Սթրումա մէվագգիլէրին մահալլինտէ միւնագասա պուլունան էրզագըլըտան տաքէի 45 կիւչթիւն 150 էյդըն 62 սատէսի 370 թուղըն 22 սօղանըն 15 բաքլամաչէթին 150 սապունուն 115 բուղդն գէյթին 110 հաթապըն 4 քէօմիւրիւն 13 չայըրին 21 կիւսափըն 14 սամանըն, 7 կաղըն 35 բազաքըն 60 չէքէրին 105 փասուլիանըն 42 սիրքէնին 15 զէյթին տանէսինին 92 նուհուտըն 53 բէնիրին 160 փարա ֆիյաթլար իլէ մահալը թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ իչպու 310 սէնէսի շէհրը քեանունը էվվէլին 14ինճի չարշանպէհ կիւնիւ իհալէի գաթիէսի իճրա օլունաճաղընտան պուրաճա թէնզիլէ ֆիյաթ իլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մազգամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 17 1—3

Խասսայի սիւվարի 4ինճի ալայըն իգամէթ խըշլասի Կիւմիւշ Սույը գըշլայի հիւմայունը ախըրլարընտա իւմթրաքիւմ 1 սէնէլիք կիւպրէ 50 լիրայի օսմանիտէ թալիպի եօհտէսինտէ օլմաղ իլէ քեանունը էվվէլին 5ինճի կիւնիւնէ գատար տիկէր թալիպ օլանլարըն շէրաիթը իշթիրայը անլամաք իւզրէ փէյ աքչէլէրի իլէ պէրապէր ալայը մէզքիւրէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 15 2—3

Յիւնճիւ Օրտուի հիւմայունա լիւզում կէօրիւնէն թէլաթին վէ վագէթա վէ քէօսէլէ իլէ 4ինճիւ Օրտուի հիւմայուն իշուն միւպայաա օլունաճագ սարը թէլ մանալը թալիպլէրի եօհտէսինտէ օլտուղունտան ֆիյաթլարընըն թէնզիլի իլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն 3 կիւն զարֆընտա գատար մազգամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 16 2—3

Ինշաաթը ասքէրիյէ խարճըեէսինտէքի մէվզուն մուայէնէտէ եօքլուգ վէ եա պարկիր արապալարը իլէ մագթու իւճրէթլէ նագլէ իշուն աչըլան միւնագասասը թէշրինը սանինին 30ընճը չարշանպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի ֆէրտասը 100տէ 5 թէնզիլիւթը մուգարրէր օլտուղունա պինաէն թալիպ օլանլարըն Գապը Սէրասքէրիտէ ինշաաթը ասքէրիյէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 14 3—3

Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ—Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ ԸՆԿ.

49—52 Կ. ՊՈԼԻՍ ԹԱՀՄԻԶ ՓՈՂՈՑ 52—49
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ ԵՒ ՇԱՔԱՐԵՂԻՆԱՑ

ΑΒΕΔΙΣ ΑΛΕΜΙΑΝ & ΚΕΒΟΡΚ ΧΟΒΝΑΝΙΑΝ
Κ/ΠΟΛΙΣ ΟΔΟΣ ΤΑΧΜΙΣ 52
AVEDIS ALEMIAN & KEVORK HOVNANIAN
STAMBOUL RUE TAHMIS 52
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ ԵՒ Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ
Թահմիզ փողոց 52
MARQUE DEPOSÉE

Չինաստանէն եւ Ճաւայէն հասած են [illegible] նոր տարուան ընտիր ընտիր թէյեր որոնք կը ծախուին մեր 52 թիւ վաճառատան մէջ։ Իսկ նոր պայմանագրութեան մը համաձայն՝ 49 թիւ վաճառատան մէջ անմրցելի աժանութեամբ կը վաճառուին անգլիական եւ ֆրանսական հազարումէկ տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, հռչակաւոր Հիւնթլէյ-Բալմէր, Բէք-Ֆրէյն եւ ուրիշ ականաւոր գործարաններու թարմ պիսքուիթներ, ֆրանսական ֆօնտան շօքօլա եւ քէքս. նաեւ տեղական շօքօլա որ Անգլիոյ մէջ իսկ մեծ համբաւ շահած է։ Ընկերութիւնս մասնաճիւղ մ'ալ ունի Պանճէ-Փարա Մաքսատան նոր գուա թիւ 14։ 10 45—60

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՇ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,054,687
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 2,789,437

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,293,630
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,015

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ՝ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց յիրենն վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև քիչ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասներն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւեր և առագաստանաւեր մէջի ամբարներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 bis սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈՒԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերու[illegible]

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1884 Մարտ 20ի կայսեր հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 րուպլի
Երաշխաւորութեան գումար	55,000,000 Փրք.
1893ի հասոյթք	20,500,000 »
1884էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	70,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Փոխ. Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌԻԲՐԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
771,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն ի Նեւյորք
Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ Իթալիէն, 1, 3, ռիւ Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845ին հիմնուեցաւ է վեր

Ապահովագրեալներու վճարուած	955,000000

1893ի տարեշրջան

Ապահովագրեալներու վճարուած	78,000000
Հասոյթ	175,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 1 Միլիոն	160,000000

1894 յունուար 1

Ստացք և անշարժ կալ. յԵւրոպա	30,000000
Յաւելեալ դրամագլուխ	88,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 4 Միլիոն	37,000000

Տեսչութեան առաւելութիւնք

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագիներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։
Պայմանագրութեան նոր եղանակ
Ընկերութեան կողմանէ ԱՆՄԵՐԺԵԼԻ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ա. ՍԷՖԷԼՏԷՐ
Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա 188

Ունենալու համար ճշմարիտ Ջուր

VICHY

(Ֆրանսա)

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քարթիւլին վրայ
CELESTINS.— Կաթուած, աւազախտ, շաքարախտ։
GRANDE GRILE.—Լեարդ։
HOPITAL.— Ստամոքս։
Հոգ տանիլ Աղբիւրը նշանակելու։
Կը վաճառուի ամէն լաւ դեղարաններ։

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 28/10 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 29/11 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 30/12 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 30/12 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 1/13 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 2/14 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Նոյ. 29/11, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին 605

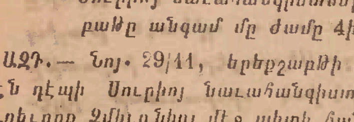

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլէ, Պօրտօյէ, Մէյլէնըպուրէ և Սեւ Ծովէ միջեւ երթեւեկող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէպըր	3000	Օսայրիս	2250
Թեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Յարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբընի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիրէյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ
847

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Ի ԲԵՐԱ, ԹԻՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼԻՍ, ՃԱՄՈՒՐՃԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Վերջնապէս հաշուեյարդարութիւն՝ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՉՆՉՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ, 50%—60% զեղչով։

Մեծ վաճառահանութիւն երիկ մարդոց, տղոց և մանչերու հանդերձեղէնաց, մետաքսէ զեղչուած գիներով, ամէն մրցում արհամարհելի է

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

[illegible]

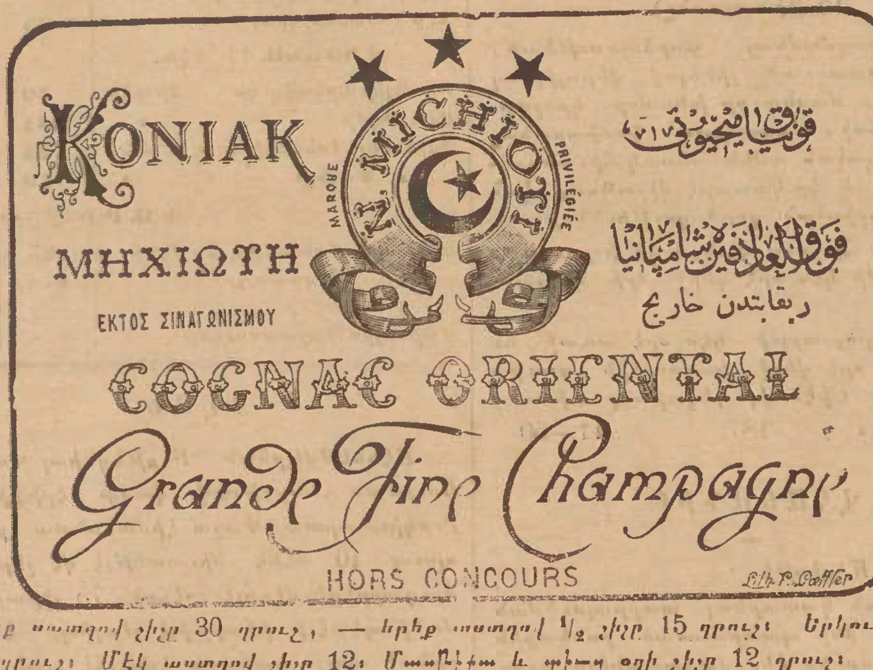

Երեք աստղով շիշը 30 գրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15 գրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 գրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մաստիկա և փիւղ օղի շիշը 12 գրուշ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

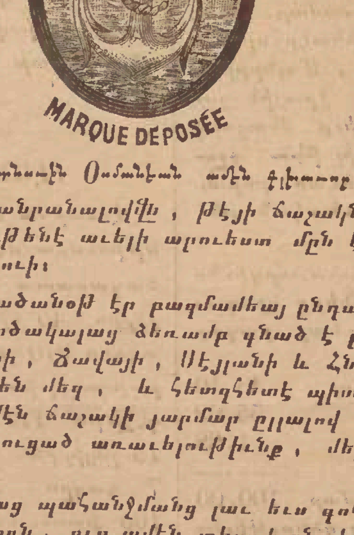

Մասնաճիւղք կը գտնուին Օսմանեան ամէն գլխաւոր քաղաքաց մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի ճաշակն ևս նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբը, այս տարի ևս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հոտաւէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ ևս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել ևս յարիլ մեր սկզբունքին, որ է ողջամտութիւն, ընտիր թէյերու ընտրել, չափ և գնոց ճշդութիւն։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին ևս, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՅԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ, Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ է Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պանք փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Փրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն»ի	»	114,500,000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 42

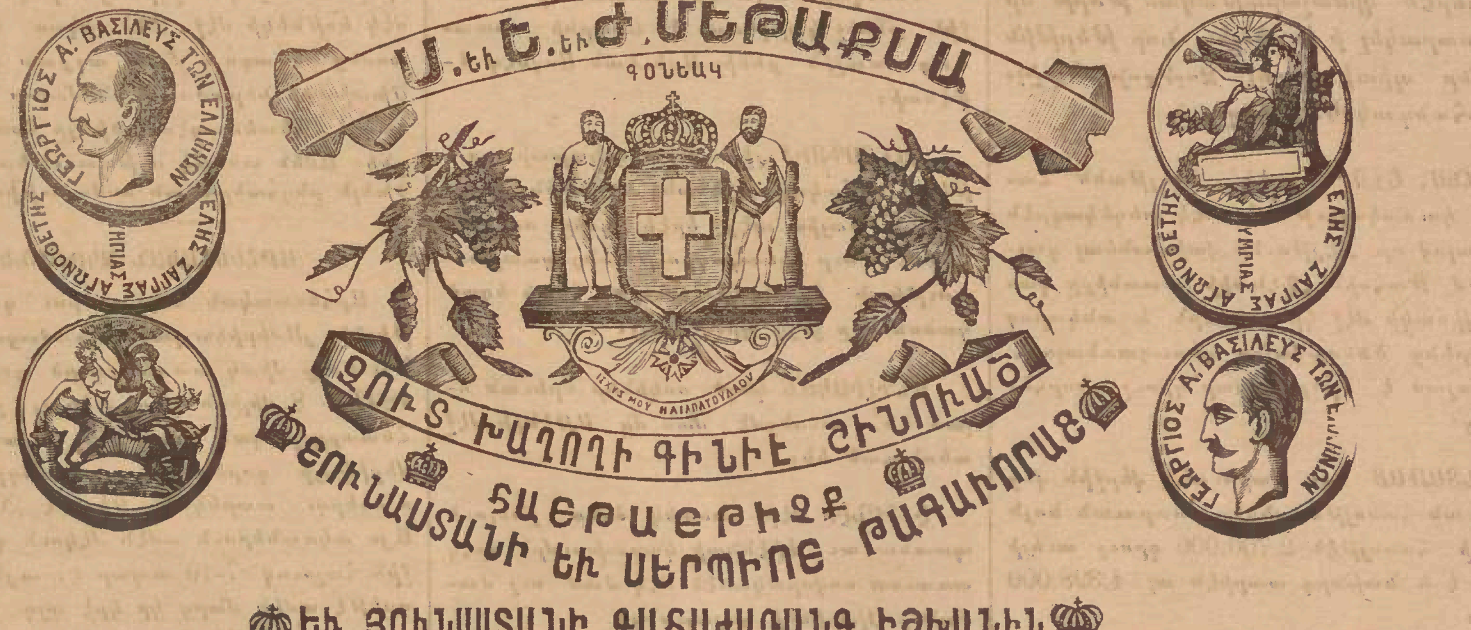
Մ. եւ Ե. եւ Ժ. ՄԵԹԱՔՍԱ
ԳՈՆԵԱԿ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΛΛΗΣ ΖΑΠΠΑΣ ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ
ΟΛΥΜΠΙΑΣ
ՋՈՒՏ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷ ՇԻՆՈՒԱԾ
ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՔ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳ ԻՇԽԱՆԻՆ

Յունաստանի ու Սերպիոյ Թագաւորք եւ Յունաստանի գահաժառանգ Գոնսթանթին իշխանը կը գործածեն այս գոնեակը։ Հետեւեալ արուեստահանդէսներէն մրցանակ ստացած է.

Բրակսէն	1894	ոսկի շքադրամ գօնեակի համար	Բրակա	1834	ոսկի շքադրամ գօնեակի համար զանազան ըմպելեաց համար
Վիէննա	1894	» » »	Բրակա	1894	» » » » սպիտակ գինիէ պատրաստուած գօնեակի հմր.
Անվէրս	1894	» » »			
Լիօն	1894	» » »	Շիքակօ	1893	» մեծ մրցանակ միսրէթ խաղողէ պատրաստուած գօնեակի համար։

Տարին 2,000,000 ֆրանք սպառում ամեն կողմ։ 1893 օգոստոսէն 1894 փետրվարի վերջը 24,902 սնտուկ եւ 491 տակառ գօնեակ արտածուած է ի Թուրքիա, Պուլկարիա, Ռումանիա, Ռուսիա, Աւստրիա, Գերմանիա, Սերպիա, Մասրա, Հապէշստան, Անգլիա, Պելժիկա, Ամերիկա, Պարսկաստան եւ Հնդկաստան

		տակառ	սնտուկ			տակառ	սնտուկ
Աւստրիական շոգենաւերով		70	7528	Բանէլլէնիք շոգենաւերով		5	1009
Գերմանական	»	70	1697	Ռուսական	»	43	856
Մէսաժըրիի	»	4	1184	Ճօնսըն	»	9	437
Ֆրէսինէի	»		132	Խըտիվիյէ	»	122	5572
Իտալական	»	168	6487	Գումար		491	24902

Այս արտածումնք ապացուցուած են շոգենաւերու գործակալութեանց վկայագրերովն՝ վաւերացեալ Պիրէոսի քաղաքապետութենէն։

Ամեն ատեն գործարաններու ու մթերանոցներու մէջ 500,000 օխա գօնեակ պատրաստ կայ։

Ի Պիրէոս Արիսթիտի, Ալիսթի, Նիբ, Թա, աշխարհիս վարժարանին մօտ, Գաբօ Տ'Իսթ իա եւ երկաթուղւոյ մօտ 7 մթերանոցներ ունին։ Փափաքողք կրնան այցելել եւ պարունակութիւնները տեսնել։

Մէթաքսա եղբարք 100,000 ֆրանք պարգեւով մը կապանովեն թէ իրենց գօնեակները անարատ խաղողէ ու գինիէ պատրաստուած են, ինչ որ հաստատած են քիմիքներ ու բժիշկներ, որոց անունները նշանակուած են իւրաքանչիւր շիշի փաթթուած վկայագրերու մէջ։

Հիւանդանոցներու մեծ մասին մէջ այդ գօնեակը կը գործածուի։

Մէթաքսա եղբարք ի Պիրէոս Ամ լօնի կամ Քարտիսքարիի հրապարակը գտնուած Ամրլօս անուն գործարանին մէջ խաղողի ոգիէ ամեն տեսակ ոգելից ըմպելիներ եւ մանաւանդ մեծ քանակութեամբ աղ կ բօմ կը պատրաստեն։ Այս վերջինը տակառով կը ծախուի։

Միակ ներկայացուցիչք բովանդակ Թուրքիոյ համար, Թրեանտաֆիլօբուլօս եղբարք, Ղալաթիա, Մումհանէ թիւ 53 եւ 69։

LE
VÉRITABLE THAPSIA
doit porter les Signatures
Ch Le Perdriel Reboulleau
Les exiger pour éviter les accidents reprochés aux imitations.

TOILE VÉSICANTE
LE PERDRIEL
Action Prompte et Certaine
EXIGER LA COULEUR ROUGE
La plus ancienne. * La seule admise dans les Hôpitaux civils.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ՏԻԳ. Ս. ԽՈՉԱՍՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Հաստատեալ
1852 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՓՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ 1852

Մասնագէտք ատամնաց քաշուելէ լինելու արհեստական ատամներ պատրաստելու, մեկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ատամները, ոսկի, աղամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն. եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօյալ-Վինտզօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափիլն ևայլն. Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է. Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է. Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի. Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վիէժիկի վարդի օպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ. Այս ևս կը ծախուի Ռօյալ Վինտզօրի ծախուած տեղերը։

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոշ օրերու երկաթէ շոգենաւեր կը ճամբորդեն Լիվէրբուլէ և Սեւ ծովու միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գապալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Գոթնիա	4581
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուբանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ադլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Գաքօն, Լիվրբուլէն հոս կը հասնի ընդհանուր վաճառքով պէպ ի դեկտեմբեր 22ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալեքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ